

DRŽAVNI INSPEKTORAT

**GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU
INSPEKCIJE ZAŠTITE OKOLIŠA
za 2019. godinu**

Zagreb, studeni 2020.

Sadržaj	stranica
1. UVOD	3
2. OPĆI PODACI O INSPEKCIJI ZAŠTITE OKOLIŠA	3
2.1. Nadležnost	3
2.2. Ciljevi i prioriteti	4
2.3. Struktura i administrativni kapaciteti	5
3. PLAN I PROGRAM RADA U 2019. GODINI	6
3.1. Planirani inspekcijski nadzori	6
3.2. Neplanirani inspekcijski nadzori	7
3.3. Unaprjeđenje rada i suradnja inspekcije	7
3.3.1. Suradnja s drugim tijelima državne uprave	8
3.3.2. Međunarodna suradnja	8
4. PROVEDBA PLANA I PROGRAMA RADA	8
4.1. Planirani inspekcijski nadzori	8
4.1.1. Nadzor provedbe mjera zaštite okoliša u rješenjima o procjeni utjecaja na okoliš	9
4.1.2. Nadzor odlagališta otpada	11
4.1.3. Nadzor ovlaštenika za gospodarenje otpadom	13
4.1.4. Nadzor prekograničnog prometa otpadom	14
4.1.5. Nadzor jedinica lokalne samouprave vezano za osiguranje uvjeta za razvrstavanje otpada	15
4.1.6. Nadzor postupanja s biootpadom u ugostiteljskim objektima	16
4.1.7. Nadzor gradskih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda vezano na postupanje s nastalim muljem	18
4.1.8. Nadzor proizvođača/prodavatelja proizvoda od kojih nastaje otpadna ambalaža onečišćena opasnim tvarima	19
4.1.9. Nadzor objekata MORH-a	22
4.2. Neplanirani inspekcijski nadzori	23
4.2.1. Nadzori po predstavkama (prijavama)	23
4.2.2. Izvanredni događaji	23
4.3. Unaprjeđenje rada i suradnja inspekcije	24
4.4. Pokazatelji provedbe plana i programa	27
5. ZAJEDNIČKO IZVJEŠĆE O PROVEDENIM KOORDINIRANIM INSPEKCIJSKIM NADZORIMA U OKVIRU MEĐUSOBNE SURADNJE S DRUGIM INSPEKCIJAMA U PODRUČJU OKOLIŠA	29
6. OCJENA PRIMJENE PROPISA O ZAŠTITI OKOLIŠA	37
6.1. Zakon o zaštiti okoliša	37
6.2. Zakon o zaštiti zraka	37

6.3.	Zakon o održivom gospodarenju otpadom	37
6.4.	Zakon o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja	38
6.5.	Zakon o zaštiti prirode	38
6.6.	Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	38
6.7.	Zakon o meteorološkoj i hidrološkoj djelatnosti	38
6.8.	Zakon o provedbi provedbi Uredbe (EU) br. 1257/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o recikliranju brodova i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1013/2006 i Direktive 2009/16/EZ	38
7.	PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE RADA	38

POPIS KRATICA

CGO	Centar za gospodarenje otpadom
eGOP	Platforma za elektroničko poslovanje tijela državne uprave
EK	Europska Komisija
EU	Europska unija
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
IMPEL	Europska mreža za kontrolu provedbe okolišnog zakonodavstva (European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law)
IRAM	Metoda integrirane procjene rizika (Integrates Risk Assessment)
IZO	inspekcija zaštite okoliša
JLS	jedinica/e lokalne samouprave
KB	ključni broj otpada
Ministarstvo	Ministarstvo zaštite okoliša i energetike
MORH	Ministarstvo obrane
MRD	mobilna reciklažna dvorišta
RD	reciklažna dvorišta
ROO	Registar onečišćenja okoliša
PGO	plan gospodarenja otpadom
TOOS	tvori koje oštećuju ozonski sloj

1. UVOD

Godišnje izvješće o radu inspekcije zaštite okoliša izrađeno je temeljem odredbe članka 256. Zakona o zaštiti okoliša (NN, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18). Izvješće se sastoji od sedam cjelina i obuhvaća podatke i informacije o provedbi plana i programa rada, podatke i informacije o poduzetim mjerama radi primjene propisa iz nadležnosti IZO, zajedničko izvješće o provedenim koordiniranim inspekcijskim nadzorima i drugim aktivnostima u okviru suradnje s drugim inspekcijama u području okoliša te prijedloge za unapređenje inspekcijskog nadzora u području okoliša.

Izvješće daje pregled ustroja i organizacije IZO s opisom ljudskih potencijala, obuhvaća provedbu godišnjeg plana rada s pokazateljima o primjeni propisa o zaštiti okoliša i sankcijama za njihovo nepoštivanje te suradnju inspekcije.

U Izvješću se prati provedba aktivnosti koje je IZO provodila u međunarodnoj suradnji kao i suradnji sa svim drugim tijelima koja u okviru svojih nadležnosti sudjeluju u sustavnoj primjeni i provođenju propisa o zaštiti okoliša. Također je dana velika pozornost vlastitim aktivnostima na unapređenju znanja inspektora i razmjeni iskustava, razvitku alata za planiranje te izvješćivanju o inspekcijskim aktivnostima.

2. OPĆI PODACI O INSPEKCIJI ZAŠTITE OKOLIŠA

2.1. Nadležnost

IZO obavlja inspekcijski nadzor pravnih i fizičkih osoba u cilju kontrole primjene odredbi Zakona o zaštiti okoliša, Zakona o zaštiti zraka (NN, br. 130/11, 47/14, 61/17, 118/18)¹, Zakona o održivom gospodarenju otpadom (NN, br. 94/13, 73/17, 14/19, 98/19), Zakona o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja (NN, br. 14/19), Zakona o meteorološkoj i hidrološkoj djelatnosti (NN, br. 66/19), Zakona o provedbi Uredbe (EU) br. 1257/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o recikliranju brodova i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1013/2006 i Direktive 2009/16/EZ (NN, br. 96/19) i Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (NN, br. 107/03, 144/12) te cca 100 propisa donesenih na temelju tih zakona kojima se reguliraju opća pitanja zaštite okoliša, zaštita zraka i postupanje s otpadom. Također nadzire i uredbe EU kojima se propisuju opća pitanja zaštite okoliša, zaštita zraka i postupanja s otpadom.

Temeljem ovih propisa IZO u okviru svoje nadležnosti nadzire obvezu provođenja mjera iz rješenja o procjeni utjecaja na okoliš te okolišne dozvole odnosno rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša, nadzire izvore emisije onečišćujućih tvari u zrak, kvalitetu zraka i gospodarenje otpadom, poduzima mjere radi uklanjanja negativnih posljedica na okoliš uslijed izvanrednih događaja, nadzire kvalitetu mora za kupanje na plažama, prekogranični promet otpada, postupanje s tvarima koji oštećuju ozonski sloj, provedbu ratificiranih međunarodnih ugovora te drugo u okviru nadležnosti.

Osnovne zadaće IZO su nadzor primjene propisa, sankcioniranje u slučaju povrede propisa i osiguravanje informacija javnosti o svom radu. Slijedom toga, IZO obavlja sljedeće poslove:

¹ Od 1. siječnja 2020. Zakon o zaštiti zraka (NN, br. 127/19) i Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN, br. 127/19)

Nadzor primjene propisa:

- provodi inspekcijski nadzor vezano za primjenu propisa iz područja zaštite okoliša, održivog gospodarenja otpadom i zaštite zraka,
- sudjeluje u koordiniranim inspekcijskim nadzorima,
- organizira, priprema i izrađuje preporuke za provedbu inspekcijskih nadzora,
- koordinira i provodi sustavne tematske inspekcijske nadzore,
- prati primjenu, predlaže promjene i sudjeluje u izradi propisa iz djelokruga IZO.

Sankcioniranje u slučaju povrede propisa:

- rješava u upravnom postupku,
- izdaje (obavezne) prekršajne naloge, podnosi optužne prijedloge i kaznene prijave,
- sudjeluje u glavnim raspravama na prekršajnim sudovima u svojstvu svjedoka;
- sudjeluje u istražnim postupcima kaznenih djela temeljem zahtjeva državnog odvjetništva.

Osiguravanje informacija javnosti:

- priprema prijedloge pismena Hrvatskom saboru, Vladi Republike Hrvatske, Uredu predsjednika Republike Hrvatske, državnom odvjetništvu, pučkoj pravobraniteljici, državnim tijelima, nevladinim udrugama,
- priprema obavijesti službama za informiranje i odgovora na upite građana,
- izrađuje mjesečna, godišnja i druga izvješća te podatke iz svog djelokruga.

Ostalo:

- sudjeluje u ostvarivanju suradnje s drugim tijelima državne uprave i JLS, a osobito s drugim inspekcijskim službama,
- sudjeluje u stručnom usavršavanju IZO te sudionika sustava zaštite okoliša,
- sudjeluje u poslovima međunarodne suradnje.

2.2. Ciljevi i prioriteti

Dugoročni strateški ciljevi inspekcijske službe postavljeni su definiranjem općeg cilja – Zaštititi okoliš, odnosno posebnog cilja – Unaprijediti stanje okoliša provedbom inspekcijskih nadzora. Ispunjavanje tog cilja osigurava se:

- provođenjem koordiniranih i drugih tematskih nadzora,
- naređivanjem i po potrebi izvršavanjem inspekcijskih i drugih mjera u okviru ovlasti,
- edukacijom i treningom te aktivnom ulogom i sudjelovanjem u EU mrežama.

U okviru strateških ciljeva svake godine određuju se operativni godišnji ciljevi za čitavu službu, koji su osnova za izradu godišnjeg plana i programa rada na temelju sljedećih prioriteta: djelatnost nadziranog subjekta, proizvodni kapacitet, složenost tehnološkog procesa, rizici i utjecaj na okoliš, dosadašnje udovoljavanje propisanim uvjetima.

Nesporno je da su gospodarenje otpadom i zaštita zraka prioritetna područja djelovanja u okviru nadležnosti IZO, a planiranjem i provedbom sustavnih i koordiniranih inspekcijskih nadzora doprinosi se povećanju odgovornosti nadziranih osoba u primjeni propisa iz područja zaštite okoliša.

2.3. Struktura i administrativni kapaciteti

U razdoblju 1.01.-31.03.2019. IZO je bila u sastavu tadašnjeg Ministarstva zaštite okoliša i energetike, a od 1.04.2019. IZO je u sastavu novoosnovanog Državnog inspektorata.

U razdoblju 1.01.-31.03.2019. IZO je sukladno Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zaštite okoliša i energetike (NN, br. 9/18) i Pravilniku o unutarnjem redu Ministarstva zaštite okoliša i energetike, svoje aktivnosti provodila u okviru dvaju sektora i to:

1. Sektor inspeksijskog nadzora zaštite okoliša
2. Sektor zajedničkih poslova inspekcije

Sukladno Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata (NN, br. 45/19) i Pravilniku o unutarnjem redu Državnog inspektorata, IZO je u sastavu Sektora za nadzor zaštite okoliša u Središnjem uredu Državnog inspektorata te u područnim uredima Državnog inspektorata.

U Sektoru za nadzor zaštite okoliša IZO svoje aktivnosti provodi u okviru 4 službe i to:

1. Služba nadzora u području industrijskog onečišćenja
2. Služba nadzora u području zaštite zraka i klimatskih promjena
3. Služba nadzora u području gospodarenja otpadom
4. Služba za međunarodnu suradnju inspekcije zaštite okoliša i ujednačavanje prakse Europske unije.

U područnim uredima IZO svoje aktivnosti provodi u okviru službi za nadzor zaštite okoliša u sjedištima područnih ureda (Osijek, Rijeka, Split, Varaždin, Zagreb) te u 18 ispostava područnih ureda.

Svi inspektori zaštite okoliša imaju visoki stupanj stručne spreme, odnosno zvanje diplomiranog inženjera/ magistra inženjera ili profesora, 2 su doktora znanosti, 10 je magistara znanosti te po 4 sveučilišna specijalista i magistra. U strukturi prema stručnoj kvalifikaciji prevladavaju diplomirani inženjeri kemijske tehnologije, agronomije, prehrambene tehnologije i biologije, a zastupljeni su i diplomirani inženjeri rudarstva, šumarstva, strojarstva, geotehnike i geologije, biotehnologije, kemije, biologije, doktori veterinarske medicine, magistri farmacije, profesori biologije, kemije i geografije, a što čini kvalitetnu osnovu za ostvarivanje zadaća i poslova u kontroli primjene zahtjevnih propisa u području okoliša.

Za razliku od pojedinih inspeksijskih tijela koja su opseg svoga nadzora suzila na specijalizirana područja nadležnosti, inspektori zaštite okoliša obavljanjem nadzora pokrivaju mnogobrojnu legislativu iz svoje nadležnosti. Pritom treba naglasiti da IZO nadzire fizičke i pravne osobe svih djelatnosti, odnosno da svaka pravna i fizička osoba u Republici Hrvatskoj može biti predmet nadzora IZO. Također, za inspeksijske nadzore postrojenja koja su u djelokrugu Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprječavanje i kontrola onečišćenja) (preinačena) (tekst značajan za EGP) (SL L 334, 17.12.2010.), preneseno u pravni poredak Republike Hrvatske Zakonom o zaštiti okoliša, traže se iznimna opća tehnička znanja, posebna zakonska i upravna znanja, poznavanje referentnih dokumenata o najboljim raspoloživim tehnikama te osobite organizacijske i komunikacijske vještine. Sve ovo pokazuje složenost i zahtjevnost obavljanja poslova inspektora zaštite okoliša.

Na poslovima inspektora zaštite okoliša je s danom 31.12.2019. bilo zaposleno 70 službenika. Tijekom 2019. godine je što zbog odlaska u mirovinu, a što zbog prelaska na drugo radno

mjesto, iz IZO otišlo devet inspektora, a u slijedećih pet godina će osam inspektora napuniti 65 godina i otići u starosnu mirovinu. Važno je naglasiti da svako inspeksijsko mjesto koje se iz bilo kojeg razloga isprazni predstavlja značajan gubitak, budući da je za stjecanje odgovarajućeg iskustva i postizanje samostalnosti u radu novozaposlene osobe na mjestu inspektora potrebno relativno dugo vrijeme te je nužno hitno zapošljavanje novih inspektora zaštite okoliša.

3. PLAN I PROGRAM RADA U 2019. GODINI

Inspeksijski nadzori u području okoliša provode se sukladno godišnjem planu i programu rada IZO izrađenim temeljem odredbe članka 227. Zakona o zaštiti okoliša. Godišnji plan i program se u cilju obavljanja koordiniranih nadzora usklađuje s godišnjim planovima i programima rada drugih inspekcija.

Plan se temelji na strateškim dokumentima zaštite okoliša, uočenim problemima navedenim u prethodnim godišnjim izvješćima o radu IZO, podacima iz Registra onečišćavanja okoliša, te bazama podataka IZO i ostalih izvora (Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, Državni zavod za statistiku) na nacionalnoj razini. U određivanju prioriteta za planiranje inspeksijskih nadzora uzimaju se u obzir prije svega rizici i utjecaj na okoliš djelatnosti operatera u odnosu na onečišćenja zraka i proizvodnju otpada, proizvodni kapacitet, složenost tehnološkog procesa, mogući rizik kod upotrebe ili skladištenja opasnih tvari, prethodna usklađenost operatera s odredbama propisa, te potreba provedbe novih propisa.

Polazište za izradu plana rada IZO u 2019. godini bila je Zakonom o zaštiti okoliša propisana obveza provedbe koordiniranih nadzora operatera obveznika okolišne dozvole i operatera koji proizvode ili skladište opasne tvari, kontinuitet provedbe sustavnih nadzora, saznanja o mogućem negativnom utjecaju na okoliš temeljem određenih pokazatelja i/ili subjektivnim razlozima odnosno percepciji javnosti, obveza provedbe kontrole izvršenja rješenja, te obveza stručnog osposobljavanja i unaprjeđenja rada.

Koordinirani inspeksijski nadzori provode se temeljem Zakona o zaštiti okoliša, od strane inspektora zaštite okoliša i drugih inspektora nadležnih temeljem posebnih propisa za pojedine sastavnice i opterećenja okoliša.

Tematskim nadzorima obuhvaćene su pravne i fizičke osobe - obrtnici koje se na području cijele države bave određenom djelatnošću npr. obavljanjem djelatnosti gospodarenja opasnim i/ili neopasnim otpadom, odlaganjem otpada te prekograničnim prometom otpada. Nadzori IZO se detaljnije razrađuju u mjesečnim planovima rada ovisno o temama određenim godišnjim planom rada kao i zahtjevima/pritužbama drugih državnih tijela, nevladinih organizacija i građana.

3.1. Planirani inspeksijski nadzori

Slijedom prethodno navedenog, u 2019. godini planirani su slijedeći tematski nadzori:

- koordinirani inspeksijski nadzori operatera koji podliježu obvezi ishoda okolišne dozvole odnosno objedinjenih uvjeta zaštite okoliša ili primjene Uredbe o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari - ovi su nadzori planirani prema posebnom programu rada na temelju Sporazuma o suradnji inspeksijskih službi u području okoliša, u koje su uz inspektore zaštite okoliša uključeni i inspektori nadležni za nadzor primjene

propisa kojim se uređuje zaštita voda, zaštita od štetnog djelovanja opasnih kemikalija i buke i zaštita od požara te zaštita pojedinih sastavnica okoliša;

- nadzor provedbe mjera zaštite okoliša određenih u aktu o procjeni utjecaja na okoliš;
- nadzor odlagališta otpada u smislu kontrole provedbe njihove sanacije i izvršenja zadaća propisanih programom aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara;
- nadzor osoba koje obavljaju djelatnost gospodarenja otpadom radi utvrđivanja usklađenosti njihovog rada s izdanim dozvolama i nadzor prekograničnog prometa otpadom;
- nadzor jedinica lokalne samouprave vezano za osiguranje uvjeta za razvrstavanje otpada;
- nadzor postupanja s biootpadom u ugostiteljskim objektima;
- nadzor uređaja za pročišćavanje otpadnih voda te postupanje s nastalim muljem;
- nadzor proizvođača proizvoda od kojih nastaje ambalaža onečišćena opasnim tvarima.

Također su planirani nadzori objekata MORH-a.

U svrhu učinkovite provedbe planiranih aktivnosti za ove su tematske cjeline zaduženi inspektori – koordinatori.

Osim ovih ciljanih nadzora planirano je i obavljanje kontrolnih nadzora na temelju mjera danih na zapisnik ili pokrenutih upravnih postupaka, te nadzor drugih gospodarskih subjekata koji nisu obuhvaćeni tematskim nadzorima.

3.2. Neplanirani inspekcijski nadzori

Osim unaprijed planiranih subjekata nadzora, obavljaju se nadzori temelju podnesaka drugih tijela državne uprave, nevladinih organizacija i građana, u kojima se ukazuje na moguće povrede propisa iz područja okoliša, a koji prema dosadašnjem iskustvu IZO čine do 20 % svih obavljenih nadzora.

3.3. Unaprjeđenje rada i suradnja inspekcije

S obzirom na specifičnosti u radu inspektora zaštite okoliša, izuzetno veliki broj propisa koji se primjenjuju u okolišnom zakonodavstvu, kao i na činjenicu da je široki raspon zvanja koja su predviđena kao moguća za obavljanje ovog zanimanja, važno je da se inspektori zaštite okoliša redovito educiraju i razmjenjuju znanja i iskustva kako bi njihova postupanja bila ujednačena.

U cilju unaprjeđenja rada i stjecanja stručnih znanja u primjeni propisa, tijekom 2019. godine planirano je aktivno sudjelovanje IZO na radionicama u sklopu EU projekata te aktivnosti IZO koje se provode u okviru međunarodnih mreža. Također je planirana daljnja suradnja sa ostalim nadležnim tijelima za provedbu propisa iz područja zaštite okoliša kroz neposrednu razmjenu informacija i iskustva.

IZO u kontroli provedbe propisa planira kontinuiranu suradnju s drugim tijelima državne uprave kroz koordinirane inspekcijske nadzore, inspekcijski nadzor vojnih objekata, inspekcijske nadzore prekograničnog prometa otpadom, izdavanje obaveznih prekršajnih naloga na temelju obavijesti o počinjenom prekršaju dostavljenih od strane Ministarstva unutarnjih poslova te provedbu projekata IMPEL-a.

Usporedno s time, unutar IZO planiraju se aktivnosti na unapređenju znanja inspektora i razmjeni iskustava, razvitak alata za planiranje, provođenje i izvještavanje o inspekcijskim aktivnostima.

3.3.1. Suradnja s drugim tijelima državne uprave

Koordinirani inspekcijski nadzori provode se sukladno Sporazumu o suradnji inspekcijskih službi u području okoliša sklopljenog 5. lipnja 2008. radi nadzora postrojenja za koje je propisana obveza procjene utjecaja na okoliš, postrojenja koja podliježu obvezi ishođenja okolišne dozvole, postrojenja s opasnim tvarima koje mogu uzrokovati nesreće većih razmjera te po potrebi i drugih pravnih i fizičkih osoba čija je djelatnost od utjecaja na okoliš i zdravlje ljudi. U koordiniranim inspekcijskim nadzorima osim IZO koja ima ulogu koordinatora, ovisno o djelatnosti nadzirane osobe sudjeluju i slijedeće inspekcijske službe u okviru svojih ovlasti: inspektori zaštite prirode, vodopravni inspektori, inspektori zaštite od požara, sanitarni inspektori, poljoprivredni inspektori, elektroenergetski inspektori, inspektori opreme pod tlakom, inspektori rada, veterinarski inspektori, stočarski inspektori i rudarski inspektori. Temeljem sporazuma o suradnji sa tadašnjom Državnom upravom za zaštitu i spašavanje iz siječnja 2013. godine, u koordiniranim nadzorima sudjeluju i inspektori zaštite i spašavanja.

Sukladno Sporazumu o suradnji u provedbi inspekcijskih poslova sa Ministarstvom obrane dogovorena je suradnja u okviru koje IZO u vojnim objektima obavlja nadzore nad primjenom Zakona o zaštiti okoliša, Zakona o održivom gospodarenju otpadom i Zakona o zaštiti zraka.

3.3.2. Međunarodna suradnja

Aktivno sudjelovanje i suradnja hrvatskih inspektora zaštite okoliša kroz rad u međunarodnim organizacijama, mrežama i projektima predstavlja jedan od načina jačanja kapaciteta IZO za uspješniju provedbu i kontrolu provedbe EU legislative, usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s odredbama i obvezama koje proizlaze iz EU i međunarodnog zakonodavstva, omogućuje neposrednu razmjenu iskustava, informacija i znanja s drugim inspektorima (prvenstveno iz EU) te usklađivanje inspekcijskog postupanja u svim zemljama članicama.

U 2019. godini planiran je nastavak sudjelovanja IZO u radu i aktivnostima međunarodnih mreža, naročito IMPEL mreže, Tehničke radne grupe za SEVESO inspekciju (TWG2), te sudjelovanje inspektora zaštite okoliša kao stručnjaka u TAIEX instrumentu.

4. PROVEDBA PLANA I PROGRAMA RADA

4.1. Planirani inspekcijski nadzori

Sukladno planu rada i temeljem Sporazuma o suradnji inspekcijskih službi u području okoliša, tijekom 2019. godine IZO je obavila koordinirane inspekcijske nadzore 87 operatera koji podliježu obvezi primjene objedinjenih uvjeta zaštite okoliša, okolišne dozvole i mjera zaštite okoliša određenih u aktu o procjeni utjecaja na okoliš ili primjene propisa kojim se uređuje sprječavanje velikih nesreća koje uključuju opasne tvari.

Od ostalih tematskih nadzora obavljani su nadzori

- provedbe 182 rješenja o procjeni utjecaja na okoliš,
- 208 odlagališta otpada,
- ovlaštenika za gospodarenje otpadom na 262 lokacije gospodarenja otpadom, prekograničnog prometa otpadom na 10 cestovnih prijelaza, u 3 luke, 2 carinarnice, 1 u željezničkom prometu te na 29 lokacija pravnih i fizičkih osoba – obrtnika,

- 49 jedinica lokalne samouprave
- 173 restorana vezano na postupanje s biootpadom
- 120 uređaja sa pročišćavanje otpadnih voda, vezano za postupanje s nastalim muljem
- 147 proizvođača/prodavatelja proizvoda od kojih nastaje ambalaža onečišćena opasnim tvarima te
- 14 vojnih objekata.

Koordinirani inspekcijski nadzori te nadzori tematskih cjelina provedeni su kako je planirano.

4.1.1. Nadzor provedbe mjera zaštite okoliša u rješenjima o procjeni utjecaja na okoliš

Procjena utjecaja na okoliš je postupak ocjenjivanja prihvatljivosti namjeravanog zahvata s obzirom na okoliš i određivanje potrebnih mjera zaštite okoliša, kako bi se utjecaji sveli na najmanju moguću mjeru i postigla najveća moguća očuvanost kakvoće okoliša. Postupak procjene provodi se već u ranoj fazi planiranja zahvata i to prije izdavanja lokacijske dozvole ili drugog odobrenja za zahvat za koji izdavanje lokacijske dozvole nije obvezno.

Zakonom o zaštiti okoliša i Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN, br. 61/14 i 3/17), propisana je provedba postupka procjene utjecaja zahvata na okoliš.

Planom rada inspekcije zaštite okoliša za 2019. godinu predviđen je nadzor provedbe mjera zaštite okoliša iz rješenja o prihvatljivosti zahvata za okoliš donesenih na temelju provedenog postupka procjene utjecaja na okoliš (u daljnjem tekstu: Rješenje) za sve zahvate u nadležnosti Ministarstva. Planiran je nadzor provedbe mjera iz Rješenja izdanih u razdoblju od 2003. do 2010. godine, a ukupno je sastavljeno 249 izvješća o provedenom nadzoru.

Od ukupno nadziranih 249 rješenja o prihvatljivosti zahvata za okoliš donesenih na temelju provedenog postupka procjene utjecaja na okoliš, u 67 slučajeva je utvrđeno da su rješenja prestala važiti s obzirom na odredbe članka 92. Zakona o zaštiti okoliša.

Od ukupnog broja zahvata koji posjeduju važeće Rješenje, prema dostavljenim podacima njih 17 se nalazi u području ekološke mreže. Vezano za fazu korištenja u kojoj se zahvati nalaze, od ukupno 182 važeća Rješenja 46 zahvata nije započelo s izgradnjom, 13 je u fazi izgradnje ili izgradnje i djelomičnog korištenja, 65 su u fazi korištenja, a 58 zahvata je u fazi prestanka korištenja.

Nadzorima su utvrđene nepravilnosti u provođenju mjera u slučaju 29 zahvata te su poduzete inspekcijske mjere kako je prikazano u tablici 1.

Tablica 1: Broj nadziranih Rješenja i poduzetih mjera inspektora zaštite okoliša

Broj nadziranih subjekata s važećim Rješenjima	Broj mjera na zapisnik					Broj mjera u rješenjima				
	ZOZO*	ZOGO**	ZOZZ**	Ukupno		ZOZO*	ZOGO**	ZOZZ**	Ukupno	
				done- no	izvrše- no				done- seno	izvrše- no
182	13	20	4	37	25	4	0	0	4	4

* Zakon o zaštiti okoliša

** Zakon o održivom gospodarenju otpadom

*** Zakon o zaštiti zraka

Zbog povreda odredbi Zakona o zaštiti okoliša i podzakonskih propisa naređeno je 13 mjera na zapisnik, te 4 donošenjem rješenja. Mjere su se odnosile na otklanjanje slijedećih nedostataka: obveza dostave podataka o praćenju stanja okoliša nadležnom županijskom odjelu za poslove zaštite okoliša, provođenje mjerenja ukupne taložne tvari, kontrole kvalitete morske vode, kontrole stanja sedimenta morskog dna, kontrole stanja flore i faune i kontrole strujanja morske vode u luci, osiguranja interventne količine sredstava za suho čišćenje tla, te dostavu podataka u Registar onečišćavanja okoliša.

Zbog povrede odredbi Zakona o održivom gospodarenju otpadom i podzakonskih propisa naređeno je 20 mjera na zapisnik. Mjere su se odnosile na otklanjanje slijedećih nedostataka: zbrinjavanje otpada na propisan način, vođenje očevidnika o nastanku i tijeku otpada i označavanje prostora u kojem se obavlja privremeno skladištenje propisanom oznakom „skladište vlastitog proizvodnog otpada“.

Zbog povreda odredbi Zakona o zaštiti zraka i podzakonskih propisa naređene su 4 mjere na zapisnik. Mjere su se odnosile na otklanjanje slijedećih nedostataka: provođenje mjerenja ukupne taložne tvari (UTT), te provođenje kontinuiranog mjerenja količine onečišćujućih tvari u zrak putem ovlaštene institucije.

U razmatranju kontrole provedbe mjera donesenih rješenjima o prihvatljivosti zahvata za okoliš na temelju provedenog postupka procjene utjecaja na okoliš pojavljuju se određene nejasnoće u primjeni propisa kao što je nadležnost u nadziranju provedbe određenih mjera. Međutim, uzimajući u obzir odredbe članaka 4. stavka 1. točka 47. i 67. Zakona o zaštiti okoliša i članaka 20. – 33., a posebno odredbu članka 27. koja propisuje da se zaštita od nepovoljnog utjecaja i štetnog djelovanja opterećenja na pojedine sastavnice i okoliš u cjelini uređuje i posebnim zakonima o pojedinim opterećenjima i propisima donesenim na temelju tih zakona i odredbu članka 224. stavka 3., članka 227. stavka 7. i članka 231. stavak 9. Zakon o zaštiti okoliša, može se smatrati da je kontrolu provedbe mjera određenih rješenjem o prihvatljivosti zahvata na okoliš i praćenja stanja okoliša moguće nadzirati u koordiniranim nadzorima i kada se ne radi o postrojenjima koja su obveznici ishoda okolišne dozvole pri kojem nadzoru suradne inspekcije mogu kontrolirati samo one mjere iz rješenja o prihvatljivosti zahvata na okoliš koje su utemeljene u posebnim propisima koje su u njihovoj nadležnosti. Za kontrolu ostalih mjera donesenih rješenjima o prihvatljivosti zahvata za okoliš na temelju provedenog postupka procjene utjecaja na okoliš nadležna je IZO. Slijedom navedenoga, naglašavamo važnost suradnje inspekcija kod nadziranja mjera donesenih rješenjima o prihvatljivosti zahvata za okoliš.

U pokušaju korištenja iskustava Europske unije u kontroli primjene ciljeva Direktive o procjeni utjecaja određenih javnih i privatnih projekata na okoliš² došlo se do podatka da se kontrola mjera donesenih u skladu s Direktivom provodi koristeći jedan ili više od slijedećih načina: kontrola mjera u postupku koji se provodi prije puštanja navedenog zahvata u rad ili korištenje, inspekcijom nadzorom okolišne inspekcije i/ili periodičnim izvješćima nositelja zahvata prema nadležnim tijelima. Navedeni podaci su korišteni iz Izvješća IMPEL projekta Implementacija postupka procjene utjecaja zahvata na okoliš na primjerima³ iz 2012. godine.

² Direktiva 2011/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (kodikacija) (Tekst značajan za EGP) (SL L 26, 28.1.2012.) i 2. Direktiva 2014/52/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o izmjeni Direktive 2011/92/EU o procjeni utjecaja određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (tekst značajan za EGP) (SL L 124, 25. 4. 2014.); prenijete u pravni poredak Republike Hrvatske Zakonom o zaštiti okoliša

³ The implementation of the Environmental Impact Assessment on the basis of precise examples; <http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/IMPEL-EIA-Report-final.pdf>

Kao preporuke provedenog nadzora kontrole mjera zaštite okoliša iz rješenja o prihvatljivosti zahvata za okoliš donesenih na temelju provedenog postupka procjene utjecaja na okoliš tijekom 2019. godine nameće se slijedeće:

Potreba obavještanja IZO o početku korištenja zahvata radi pravodobnog nadzora mjera zaštite okoliša iz rješenja o prihvatljivosti zahvata za okoliš. Nadalje, bolja suradnja s inspekcijama i drugim nadležnim osobama koje nadziru ostale sastavnice okoliša, osobito kada se zahvat nalazi u području ekološke mreže, prvenstveno s inspekcijom zaštite prirode, ali i ostalim inspekcijama. I konačno, Program praćenja stanja okoliša i ekološke mreže određen na temelju provedenog postupka procjene utjecaja na okoliš koji je sastavni dio Rješenja trebao bi biti pokazatelj utjecaja zahvata na okoliš i podloga za planiranje inspeksijskih nadzora predmetnih zahvata tijekom i nakon korištenja.

4.1.2. Nadzor odlagališta otpada

Planom i programom rada inspekcije zaštite okoliša 2019. godine određeno je obavljanje tematskog nadzora odlagališta otpada kao nastavak obavljanja kontinuiranog nadzora odlagališta otpada u Republici Hrvatskoj.

Tijekom travnja i svibnja 2019. godine IZO je obavila 213 inspeksijskih nadzora na 182 odlagališta od čega 88 aktivnih odlagališta, 91 zatvoreno odlagalište, 2 odlagališta građevnog otpada i jedno (1) divlje odlagalište.

Poseban naglasak pri obavljanju inspeksijskih nadzora bio je uz ispunjavanje uvjeta propisanih Programom aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u dijelu koji se odnosi na promjene tijeka sanacije na neusklađenim odlagalištima.

Izrečeno je ukupno 68 mjera na zapisnik koje su izvršene, te je pokrenuto 11 upravnih postupaka i doneseno osam (8) rješenja temeljem Zakona o održivom gospodarenju otpadom, dva (2) rješenja temeljem Zakona o zaštiti zraka i jedno (1) rješenje temeljem Zakona o zaštiti okoliša.

Također, obavljen je i nadzor 26 odlagališta koja su trebala prestati s radom sukladno Odluci o redoslijedu i dinamici zatvaranja odlagališta (NN, br. 3/19 i 17/19-isp), a koju je ministar zaštite okoliša donio u prosincu 2018. godine.

Odluka se temelji na Dinamici zatvaranja odlagališta neopasnog otpada na području Republike Hrvatske, donesenoj u cilju provedbe mjere 4.1. Izrada plana zatvaranja odlagališta neopasnog otpada Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. godine.

Temeljem navedene Odluke, inspektori zaštite okoliša su tijekom izvještajnog razdoblja obavili kontrolne nadzore svih sudionika u postupku zatvaranja odlagališta (upravitelja odlagališta koja su trebala obustaviti zaprimanje otpada, upravitelja odlagališta na koja se trebao preusmjeriti otpad sa zatvorenih odlagališta, jedinica lokalne samouprave vlasnika odlagališta koja se trebaju zatvoriti kao i jedinica lokalne samouprave na čijem su području odlagališta koja su trebala preuzimati otpad) te su izricanjem upravnih mjera i pokretanjem postupka izvršenja rješenja omogućili provedbu Odluke na svih 26 odlagališta.

Broj nadziranih odlagališta po vrstama i županijama (izuzev tzv. divljih odlagališta) dan je u tablici 2.

Tablica 2: Broj nadziranih odlagališta u 2019. po vrstama i županijama

Rbr.	Županija	Broj nadziranih odlagališta				
		Aktivna odlagališta	Aktivna odlagališta koja su se morala zatvoriti temeljem Odluke	Zatvorena odlagališta	Odlagališta građevinskog otpada	Ukupno
1	Ličko-senjska	6	4	6		16
2	Primorsko-goranska	7		5		12
3	Istarska	6		9	1	16
4	Zadarska	4	3	2		9
5	Šibensko-kninska	2	2	7		11
6	Splitsko-dalmatinska	10	5	2		17
7	Dubrovačko-neretvanska	6	1	1	1	9
A	Ukupno:	41	15	32	2	90
8	Karlovačka	4	3	4		11
9	Sisačko-moslavačka	5	4			9
10	Virovitičko-podravska	3		7		10
11	Požeško-slavonska	2				2
12	Brodsko-posavska	3		3		6
13	Osječko-baranjska	7		10		17
14	Vukovarsko-srijemska	3		5		8
B	Ukupno:	27	7	29	0	63
15	Koprivničko-križevačka	3		13		16
16	Bjelovarsko-bilogorska	5	1	4		10
17	Varaždinska	1		5		6
18	Međimurska	1		2		3
19	Krapinsko-zagorska	6	2	3		11

20	Zagrebačka	3	1	3		7
21	Grad Zagreb	1				1
C	Ukupno:	20	4	30	0	54
	Sveukupno (A+B+C)	88	26	91	2	207

Izvor podataka: pojedinačna izvješća inspektora zaštite okoliša

4.1.3. Nadzor ovlaštenika za gospodarenje otpadom

Inspekcija zaštite okoliša je sukladno planu rada za 2019. godinu provela nadzore subjekata ovlaštenih za gospodarenje otpadom na području Republike Hrvatske. Nadzirani su subjekti koji obavljaju djelatnost uporabe medicinskog otpada, subjekti s novo ishodenom dozvolom i subjekti koje je bilo potrebno nadzirati u 2019. sukladno rezultatima procjene rizika iz IRAM aplikacije.

Cilj nadzora je bio provjera usklađenosti uvjeta i rada subjekata nadzora s dozvolom za gospodarenje otpadom i elaboratom koji je sastavni dio dozvole, sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom i Pravilniku o gospodarenju otpadom (NN, br. 117/17).

Prema podacima Ministarstva zaštite okoliša i energetike u lipnju 2019. godine ukupno je 439 poslovnih subjekata imalo važeću dozvolu za gospodarenje opasnim i/ili neopasnim otpadom. Važeću dozvolu za gospodarenje neopasnim otpadom, bilo da je riječ o sakupljanju, skladištenju, uporabi i/ili zbrinjavanju, imalo je 420 različitih poslovnih subjekata, dok je 76 poslovnih subjekata posjedovalo važeću dozvolu za gospodarenje opasnim otpadom.

U sklopu ove tematske cjeline IZO je obavila nadzore na 262 lokacije, od čega je 12 lokacija obuhvaćeno koordiniranim inspekcijskim nadzorom, a na 15 lokacija je obavljen nadzor zajedno sa carinom vezano za prekogranični promet otpadom.

Na 30 lokacija je utvrđeno da se subjekt nadzora prestao baviti gospodarenjem otpadom, uglavnom zbog proglašenja stečaja, raskida ugovora o najmu poslovnog prostora i zatvaranja subjekta. U tim slučajevima inspekcija je od nadležnog tijela zatražila ukidanje dozvole, ako stranka nije sama obavijestila nadležno tijelo o prestanku obavljanja djelatnosti.

Kod nadziranih obrađivača opasnog medicinskog otpada inspekcija je obavila po dva nenajavljena nadzora tijekom 2019. godine, sukladno odredbi članka 15. stavka 3. Pravilnika o gospodarenju medicinskim otpadom (NN, br. 50/15, 56/19). Temeljem rezultata provjere obrađenog medicinskog otpada kod jednog uzorkovanja utvrđeno je da uzorak ne zadovoljava i naređeno servisiranje uređaja i ponovno uzorkovanje te je u ponovljenom uzorkovanju utvrđeno da uzorak zadovoljava propisanim uvjetima.

Na 92 lokacije ovlaštenika za gospodarenje otpadom obavljen je nadzor vezano za prekogranični promet otpadom te su kod nekoliko ovlaštenika utvrđene nepravilnosti koje su se odnosile na nepotpunu dokumentaciju vezanu za izvoz otpada i dostavu obavijesti o uvezenim ili izvezenim količinama otpada u nadležno Ministarstvo.

Inspekcijskim nadzorima je utvrđeno da većina pravnih i fizičkih osoba - obrtnika obavlja djelatnost gospodarenja otpadom u skladu s pripadajućom dozvolom. Najčešće utvrđeni nedostaci koji su uklonjeni kroz mjere na zapisnik su se odnosili na: neusklađenost dozvole s elaboratom koji je sastavni dio dozvole, spremnici neoznačeni ključnim brojevima i nazivima

otpada, neoznačena građevina za obavljanje djelatnosti gospodarenja otpadom, neprodužen status obavljanja djelatnosti u Očevidniku koje vodi Ministarstvo te nepravilno skladištenje otpada. Najviše nepravilnosti se odnosi na nepravilno vođenje propisane dokumentacije o otpadu (kod 13 subjekata se e-ONTO ne vodi, vođenje ONTO-P, nedovoljno ažurno vođenje e-ONTO-a, 9 subjekata se nije prijavilo u ROO).

Najveći broj rješenja i mjera IZO donesenih temeljem Zakona o održivom gospodarenju otpadom odnose se na upis ovlaštenika u odgovarajući očevidnik, privremenu obustavu obavljanja djelatnosti jer nisu ispunjeni uvjeti na temelju kojih je izdan akt za obavljanje djelatnosti gospodarenja otpadom, zatim na uklanjanje otpada s lokacije ovlaštenika za koju ne posjeduje dozvolu ili je nepropisno uskladišten i za vođenje propisane dokumentacije o otpadu i njeno dostavljanje u propisanim rokovima u Ministarstvo, nadležna tijela.

Prekršajne odredbe su se odnosile na rad suprotan dozvoli, uvoz otpada bez potrebne dokumentacije, ne vođenje e-ONTO-a i nepropisno skladištenje otpada.

Broj nadziranih lokacija	Broj prvih nadzora	Sveukupan broj nadzora	Broj mjera na zapisnik		Broj donijetih rješenja				Broj izdanih prekršajnih (PN) i obaveznih prekršajnih naloga (OPN)		
			doneseno	izvršeno	ZOGO*		ZOZO**		ZOGO PN	ZOZO OPN	Ukupno
					doneseno	izvršeno	doneseno	izvršeno			
262	265	347	133	129	27	16	2	2	2	5	7

* Zakon o održivom gospodarenju otpadom

** Zakon o zaštiti okoliša

Analizom podataka o obavljenim inspekcijskim nadzorima ove tematske cjeline u odnosu na prethodne godine vidljiv je kvalitetniji rad ovlaštenika za gospodarenje otpadom koji se nadziru kontinuirano. Također je utvrđen značajan broj nepravilnosti u radu ovlaštenika s novim dozvolama i ovlaštenika koji nisu bile nadzirani dulji vremenski period, te je potreban sustavan i kontinuiran nadzor subjekata koji se bave gospodarenjem otpadom.

4.1.4. Nadzor prekograničnog prometa otpadom

Nadzor prometa pošiljki otpada obavljao se redovno temeljem godišnjeg plana rada inspekcije zaštite okoliša, ali i kao izvanredni inspekcijski nadzori. Nadzor se obavlja na graničnim prijelazima, u morskim i riječnim lukama, u željezničkom prometu te u carinarnicama kao i na lokacijama pravnih osoba i fizičkih osoba – obrtnika koje se bave izvozom, uvozom ili oporabom otpada.

Tijekom 2019. godine inspekcijski nadzor prekograničnog prometa otpadom obavljen je na 10 cestovnih prijelaza, u 3 luke, 2 carinarnice, 1 u željezničkom prometu te na 29 lokacija pravnih osoba koje su uvozile/unosile ili izvozile/iznosile otpad u ili iz Republike Hrvatske.

Obavljeno je 69 redovnih planiranih nadzora na graničnim prijelazima i 16 izvanrednih nadzora pri čemu je pregledano 339 kamiona, 8 vlakova i 4 kontejnera u lukama. Također je obavljeno 43 nadzora pravnih osoba koje su uvoznici i/ili izvoznici otpada.

Zbog nepravilnosti utvrđenih inspekcijskim nadzorima inspektori zaštite okoliša naredili su povrat 9 pošiljki otpada, izdali 4 prekršajna naloga i podnijeli 3 optužna prijedloga. Tijekom 2019. godine prekršajni sud je izrekao 2 novčane kazne u ukupnom iznosu 125.000,00 kn.

4.1.5. Nadzor jedinica lokalne samouprave vezano za osiguranje uvjeta za razvrstavanje otpada

Inspekcija zaštite okoliša je sukladno godišnjem planu rada u 2019. godini nastavila provedbu nadzora jedinica lokalne samouprave (gradova i općina) vezano za osiguravanje uvjeta za razvrstavanje otpada i ostalih obveza propisanih Zakonom o održivom gospodarenju otpadom i Uredbom o gospodarenju komunalnim otpadom (NN, br. 50/17).

Od 49 JLS koje nisu bile nadzirane u 2018. godini, inspektori su u 2019. godini obavili nadzore 46 JLS, od čega 13 gradova i 33 općine.

Obavljeno je ukupno 179 nadzora jedinica lokalne samouprave, od čega 46 prvih i 133 kontrolna nadzora.

U prvim nadzorima utvrđeno je da 5 gradova i 20 općina na svojoj mrežnoj stranici nije objavilo i ne ažurira popis lokacija mobilnih reciklažnih dvorišta i spremnika za odvojeno sakupljanje otpada te područja u kojima se spremnici za odvojeno sakupljanje komunalnog otpada izravno ustupaju korisniku usluge, a izobrazno-informativne aktivnosti ne provodi 11 općina.

Prikupljanje komunalnog otpada kod korisnika usluge - „na kućnom pragu“ za komunalni otpad nije osiguralo 5 gradova i 10 općina, prikupljanje biootpada nije osiguralo 12 gradova i 33 općine, papira 7 gradova i 24 općine, reciklabilnog komunalnog otpada (plastike, metala, stakla, tekstila) 7 gradova i 25 općina, a glomaznog otpada jednom godišnje 3 općine.

U 2 općine nije osigurano preuzimanje veće količine otpada na zahtjev korisnika usluge, niti je osigurano preuzimanje glomaznog otpada na zahtjev korisnika usluge.

Dovoljan broj RD i/ili MRD nije osiguralo 6 gradova i 26 općina, a lokacije RD u prostorno plansku dokumentaciju nije uvrstilo 13 općina. Preuzimanje građevnog otpada putem RD nije osiguralo 6 gradova i 29 općina. U prostornim planovima 4 grada i 16 općina nije određena lokacija (ili zona) za izgradnju RD za građevni otpad, a kod 1 općine u tijeku je izmjena prostorno-planske dokumentacije.

Spremnike na javnim površinama za problematični otpad nije osiguralo 11 gradova i 25 općina, spremnike za papir nisu osigurala 2 grada i 7 općina, spremnike za metal nije osiguralo 7 gradova i 15 općina, spremnike za staklo nisu osigurala 2 grada i 6 općina, spremnike za plastiku nije osiguralo 3 grada i 7 općina, a 2 grada i 12 općina nije osiguralo spremnike za tekstil. Pojedine JLS koje su osigurala prikupljanje reciklabilnog otpada na kućnom pragu uklonile su spremnike s javnih površina.

Odluku o sprečavanju nepropisnog odbacivanja otpada i mjerama za uklanjanje odbačenog otpada nisu donijela 3 grada i 14 općina. Ministarstvu Odluku nije dostavilo 5 gradova i 17 općina, 3 grada i 14 općina Odluku nije objavilo u službenom glasilu JLS, a 4 grada i 15 općina nije Odluku objavilo na svojim mrežnim stranicama.

Sustav za zaprimanje obavijesti o nepropisno odbačenom otpadu nije uspostavljen u 1 gradu i 8 općina, sustav evidentiranja lokacija odbačenog otpada nije uspostavljen u 2 grada i 10

općina, a 7 općina nije osiguralo redoviti godišnji nadzor svojeg područja radi utvrđivanja postojanja odbačenog otpada.

Odluku o načinu pružanja javnih usluga prikupljanja MKO i BKO donijeli su svi gradovi, a nisu je donijele 2 općine. Navedenu Odluku Ministarstvu nije dostavilo 7 općina i 1 grad, 2 općine Odluku nisu objavile u službenom glasilu JLS, a 1 grad i 7 općina Odluku nije objavilo na svojim mrežnim stranicama.

Odluku o dodjeli obavljanja javne usluge ili o dodjeli koncesije nisu donijele 4 općine, a Odluku Ministarstvu nije dostavilo 5 gradova i 11 općina. Pojedine JLS dodjelu obavljanja javne usluge regulirale su u Odluci o načinu pružanja javnih usluga prikupljanja MKO i BKO.

Postupanje IZO

U 8 gradova i 29 općina utvrđene su nepravilnosti te je naređeno ukupno 80 mjera na zapisnik od čega 11 mjera gradovima i 69 mjera općinama.

Mjere su se najvećim dijelom odnosile na osiguravanje uvjeta za odvojeno prikupljanje otpada na kućnom pragu, provođenje informativno-izobraznih aktivnosti, osiguravanje funkcioniranja MRD i RD te donošenje propisanih Odluka i suglasnosti i/ili dostavu istih nadležnima tijelima i objavu istih u službenim glasilima JLS.

U 2019. godini obavljena je kontrola izvršenja 1 rješenja izdanog općini i kontrola izvršenja mjera danih na zapisnik u 18 gradova i 102 općine, te je obavljeno ukupno 133 kontrolna nadzora.

Kontrolnim nadzorima je utvrđeno da je 18 gradova i 88 općina izvršilo sve naređene mjere, a 14 općina je djelomično izvršilo naređene mjere, te je inspekcija zaštite okoliša donijela 2 rješenja prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom.

Zaključak

Sustav odvojenog prikupljanja otpada još uvijek nije uspostavljen u dovoljnoj mjeri kako je to propisano Zakonom i Uredbom. Uspostava sustava prikupljanja biootpada je započela i provodi se putem spremnika ili kućnih kompostera uglavnom u ruralnom području. Još je uvijek veliki broj JLS koje nemaju osiguran dovoljan broj RD i/ili MRD. Pojedine JLS koje su osigurale prikupljanje reciklabilnog otpada na kućnom pragu su zbog problema s odbacivanjem različitog otpada na zelenim otocima uklonile spremnike za odvojeno prikupljanje otpada s javnih površina. Prisutan je problem sakupljanja građevnog otpada jer je manji broj JLS osigurao preuzimanje građevnog otpada putem RD ili putem RD za građevni otpad.

Potrebno je uložiti još veći napor u bolje informiranje i edukaciju građana, te uspostaviti naplatu javne usluge prikupljanja i odvoza komunalnog otpada po načelu onečišćivač plaća, koja će poticati građane na sprječavanje nastanka otpada i ponovnu uporabu te bolje razvrstavanje otpada, što bi dovelo do jačanja cjelokupnog sustava gospodarenja otpadom.

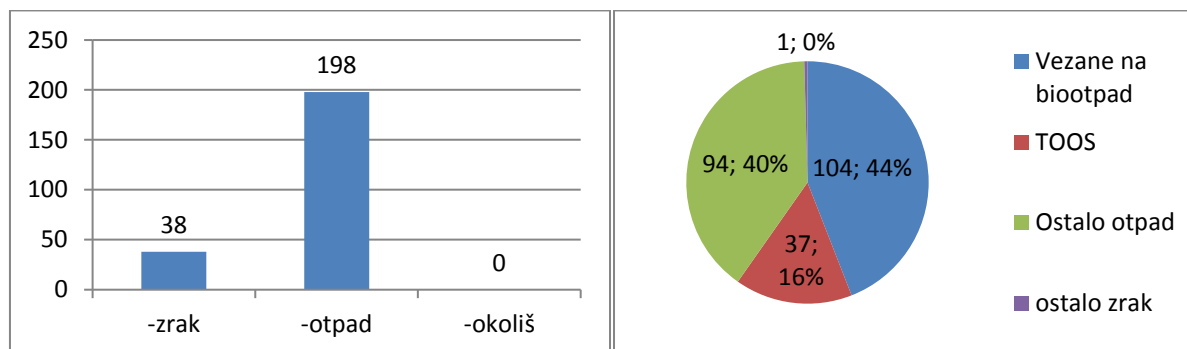
4.1.6. Nadzor postupanja s biootpadom u ugostiteljskim objektima

Sukladno Planu rada IZO za 2019. godinu nastavljena je provedba tematskog nadzora postupanja s biootpadom u ugostiteljskim objektima (restoranima) te je obavljen nadzor u 304 objekta s popisne liste Hrvatske gospodarske komore pri čemu je utvrđeno da njih 131 ne obavlja djelatnost ili su zatvoreni. Tematska akcija imala je naglasak na nadzoru provedbe propisanih mjera vezano na postupanje s biootpadom te uređaja i opreme koja sadrži TOOS i/ili fluorirane stakleničke plinove. Svrha nadzora je bila utvrditi neusklađenosti u provedbi

propisanih obveza, a cilj nadzora je bio otklanjanje nepravilnosti te usklađivanje postupanja nadziranih ugostiteljskih objekata s propisanim obvezama.

Postupanje inspektora u nadzorima

Inspektori zaštite okoliša obavili su nadzore u 173 restorana pri čemu je ukupno obavljeno 321 inspekcijskih nadzora od čega 173 prvih nadzora u restoranima koji rade, 4 kontrole izvršenja rješenja i 144 kontrolnih nadzora naređenih mjera na zapisnik te ostalih nadzora. Nadzorima su utvrđene nepravilnosti u 102 (59%) ugostiteljska objekta. Ukupno je utvrđeno 198 (84%) nepravilnosti u postupanju s otpadom i 38 (16%) nepravilnosti vezano za opremu i uređaje koje sadrže tvari koje oštećuju ozonski sloj ili fluorirane stakleničke plinove te izostanak mjerenja emisija onečišćujućih tvari u zrak, što po nadziranom subjektu tematske akcije iznosi 1,1 nepravilnost vezana na područje postupanja (bio)otpadom i 0,2 za područje klime i zraka.

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti donesena su inspekcijska rješenja i izdane su mjere na zapisnik. Temeljem obavljenih nadzora ukupno je doneseno 10 inspekcijskih rješenja, od čega 8 temeljem Zakona o održivom gospodarenju otpadom (7 ustrojavanje i vođenja očevidnika otpada, 1 osiguravanja uvjeta skladištenja vlastitog proizvodnog otpada u skladu s odredbom članka 13. Pravilnika o gospodarenju otpadom) i 2 temeljem Zakona o zaštiti zraka (1 zabrane obavljanja djelatnosti prikupljanja i servisiranja rashladnih i klima uređaja, 1 osiguranje kontrole propuštanja), a postupljeno je po 4 rješenja. Od ukupno 226 mjera na zapisnik njih 190 (84%) su dane temeljem Zakona o održivom gospodarenju otpadom i 36 (16%) temeljem Zakona o zaštiti zraka. Ukupno je izvršeno 59% mjera naređenih na zapisnik.

Najveći broj nepravilnosti utvrđen je u postupanju otpadom temeljem čega je naređeno 190 mjera na zapisnik i doneseno 8 inspekcijskih rješenja, slijede nepravilnosti vezano za postupanje s opremom i uređajima koji sadrže tvari koje oštećuju ozonski sloj ili fluorirane stakleničke plinove temeljem kojih su inspektori naredili 36 mjera na zapisnik i donijeli 2 inspekcijska rješenja.

Broj mjera po vrstama u postupanju s otpadom						
očevidnik biootpada	odvojeno prikupljanje i razvrstavanje otpada	očevidnik otpada (ostalo)	predaja otpada putem ovlaštene osobe	označavanje spremnika	uvjeti skladištenja otpada	ukupno
78	44	43	13	11	9	198

Broj mjera po vrstama u području zaštite zraka i zaštite klime						
PNOS	dostava podataka o klima uređajima	kontrola propuštanja	SK1	mjerenje emisija	zabrana servisiranja	ukupno
14	9	8	4	1	2	38

Nadzorima je utvrđeno da se najveći broj nepravilnosti, ukupno 104, u postupanju s biootpadom odnosio na neodvojeno prikupljanje/nerazvrstavanje i nepropisno postupanje s biootpadom (bacanje u komunalni otpad) uz izostanak vođenja dokumentacije biootpadom (78), te ne predavanje biootpada ovlaštenim osobama za gospodarenje otpadom. Od kojih je 59% otklonjeno. Od ostalih 94 nepravilnosti vezano na otpad 43 vezano je ne vođenje očevidnika svih ostalih vrsta otpada te ne označavanje spremnika, izostanka propisanih uvjeta skladištenja otpada. Od kojih je 60% otklonjeno. Utvrđene nepravilnosti vezano za opremu i uređaje koje sadrže tvari koje oštećuju ozonski sloj ili fluorirane stakleničke plinove odnosile su se na prijave na obrascu PNOS (prijava nepokretnih uređaja i opreme), dostave podataka o klima uređajima, izostanka kontrola propuštanja, ne vođenja SK1 kartica (servisna kartica rashladne i klimatizacijske opreme i dizalica topline), servisiranja bez dozvole te izostanak provođenja mjerenja emisija.

Podnesen je jedan prekršajni nalog temeljem Zakona o održivom gospodarenju otpadom zbog ne vođenja očevidnika otpada, nakon donesene zapisničke mjere.

Ocjena provedbe nadzora

Veliki broj utvrđenih nepravilnosti u postupanju s biootpadom te s opremom i uređajima koji sadrže tvari koje oštećuju ozonski sloj ili fluorirane stakleničke plinove, pokazao je opravdanost u odabiru ove tematske cjeline te ukazao na pojavnost istih nepravilnosti koje su zabilježene i prethodne 2018. godine.

Tematska akcija je ukazala na važnost uspostavljanja propisnog odvajanja nastalog biootpada u restoranima i provođenja propisane predaje biootpada sukladno odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom kao i odvajanje neopasnog otpada vrijednih svojstava kao i inog otpada uz vođenje očevidnika otpada.

Zaključak

Provedenom tematskom akcijom (nastavka) nadzora restorana u 2019. može se zaključiti da su primjenom inspekcijskih upravnih mjera i brojnih mjera na zapisnik, naređivanih mjera radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i nedostataka, polučile usklađivanje postupanja nadziranih restorana s propisanim obvezama.

4.1.7. Nadzor uređaja za pročišćavanje otpadnih voda te postupanje s nastalim muljem

Godišnjim planom rada određen je nadzor gradskih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda (UPOV) vezano za postupanje s nastalim muljem te je iz baze Hrvatskih voda pribavljen podatak o izgrađenim UPOV-ima u aglomeracijama. Nadzorom je obuhvaćeno 120 UPOV-a sa II i III stupnjem obrade uključujući 12 biodiska i 9 biljnih UPOV-a, dok UPOV-i samo sa I fazom (mehaničko pročišćavanje sa rešetkom) nisu nadzirani jer njihovim radom ne nastaje otpadni mulj.

Prema dostavljenim izvješćima o obavljenim nadzorima utvrđeno je da 16 UPOV-a nije u funkciji, 2 su bila u probnom radu, 6 UPOV-a sve ispušta u recipijent, a sa 7 UPOV-a se sve odvozi na drugi UPOV. Nastali otpadni mulj se zbrinjavao odlaganjem na odlagalištima i

apliciranjem na poljoprivredne površine te kompostiranjem i obradom u bioplinskim postrojenjima. Sa zagrebačkog CUPOV-a realiziran je i izvoz mulja na obradu.

Temeljem utvrđenog činjeničnog stanja IZO je pokrenula 9 upravnih postupaka i naredila 10 mjera kojima je naređeno vođenje očevidnika o nastanku i tijeku otpada e-ONTO (9) i predaja otpada ovlaštenoj osobi (1). U 27 nadzora je izrečeno 44 mjera na zapisnik u najvećoj mjeri vezano uz nevođenje e-ONTO i (ne)označavanje otpada.

U sljedećem tematskom nadzoru gradskih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda obzirom na problematiku razmotriti će se i sudjelovanje vodopravne i poljoprivredne inspekcije.

4.1.8. Nadzor proizvođača proizvoda od kojih nastaje ambalaža onečišćena opasnim tvarima

Sukladno godišnjem planu rada inspekcije zaštite okoliša proveden je 2019 godine tematski planski nadzor proizvođača/prodavatelja proizvoda od kojih nastaje otpadna ambalaža koja je opasni otpad - ambalaža onečišćena opasnim tvarima.

Temeljem odredbi Zakona o održivom gospodarenju otpadom, proizvođač proizvoda od kojega nastaje posebna kategorija otpada dužan je sukladno propisu kojim se uređuje gospodarenje posebnom kategorijom otpada kupcu i/ili korisniku proizvoda osigurati mogućnost povrata uporabljenog proizvoda i/ili ambalaže, mogućnost zaprimanja otpada nastalog od te vrste proizvoda te informaciju u kojoj je mjeri proizvod moguće ponovo koristiti i reciklirati, kako bi se postigao cilj gospodarenja otpadnom ambalažom: odvojeno skupiti i oporabiti energetske ili materijalne 60% ukupne mase otpadne ambalaže nastale na području Republike Hrvatske u kalendarskoj godini.

Cilj inspeksijskog nadzora je ocjena učinkovitosti provedenih aktivnosti proizvođača/prodavatelja proizvoda od kojih nastaje otpadna ambalaža koja je opasni otpad - ambalaža onečišćena opasnim tvarima prema propisanim aktivnostima iz zakonskih zahtjeva. Osobita pozornost usmjerena je na označavanje ambalaže, informiranje potrošača, osiguravanje mogućnosti povrata ambalaže, preuzimanje otpadne ambalaže, vođenje propisanih evidencija te dostavi podataka nadležnim tijelima.

Planom nadzora bio je predviđen nadzor ukupno 147 proizvođača/prodavatelja proizvoda od kojih nastaje ambalaža onečišćena opasnim tvarima. Od toga je nadzor proveden na 114 lokacija te na još 6 dodatnih lokacija koje nisu bile obuhvaćene planom, što iznosi 82 % izvršenja plana. Nadzorima je utvrđeno kako se djelatnost ne obavlja u 26 nadziranih objekata, tako da je tematski nadzor obuhvatio ukupno 94 proizvođača/prodavatelja proizvoda od kojih nastaje ambalaža onečišćena opasnim tvarima, od kojih je 30 % proizvođača i 84% prodavatelja.

a) Inspeksijski nadzor proizvođača proizvoda od kojih nastaje ambalaža onečišćena opasnim tvarima

Proizvođač je proizvođač i uvoznik proizvoda koji je pravna ili fizička osoba – obrtnik koja na razvija, proizvodi, prerađuje, obrađuje, prodaje, unosi ili uvozi, odnosno stavlja na tržište na području Republike Hrvatske proizvode pakirane u ambalažu.

Prema rezultatima provedenoga tematskog nadzora proizvođači u velikom postotku izvršavaju obvezu da označavanjem ambalaže te na drugi primjeren način obavijesti prodavatelja i potrošača o bitnim svojstvima proizvoda i njegove ambalaže glede opasnih i štetnih tvari koje

sadrže te o načinu postupanja s proizvodom i ambalažom kada postanu otpad (81%), te obvezu označavanja povratne ambalaže oznakom za povratnu ambalažu (75%). U jednom je slučaju uočena pogreška kod izvršavanja obveze da označavanjem ambalaže te na drugi primjeren način proizvođač obavijesti prodavatelja i potrošača o bitnim svojstvima proizvoda i njegove ambalaže glede opasnih i štetnih tvari koje sadrže te o načinu postupanja s proizvodom i ambalažom kada postanu otpad: u dijelu Sigurnosno-tehničkog lista u rubrici 13. (zbrinjavanje) navodi se KB 15 01 04 umjesto KB 15 01 10* za ambalažu od opasnih tvari obzirom da je proizvod označen s GHS08 i nosi oznaku H373.

U pogledu vođenja evidencija o proizvodima pakiranim u ambalažu i ambalaži tih proizvoda te drugim propisanim podacima, oko 91% proizvođača vodi propisane evidencije, međutim svega 48% ih dostavlja u propisanim rokovima Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Također je znakovito da čak 66% od nadziranih proizvođača ne stavlja na tržište povratnu ambalažu.

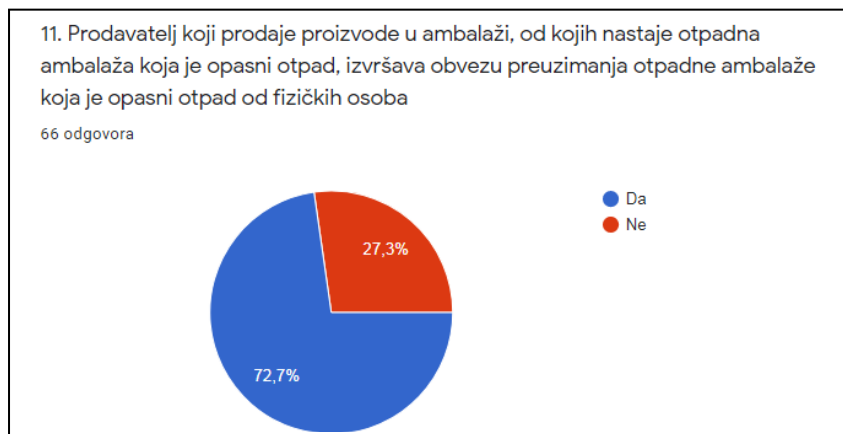
Proizvođači u velikoj mjeri (74%) izvršavaju obvezu da za svaki ambalažni materijal, i to prema vrsti i sastavu u koji pakiraju proizvode koje stavljaju na tržište, pribavljaju od ambalažera certifikat (ili Izjavu o sukladnosti ukoliko je proizvod u ambalaži iz EU) o sadržaju teških metala. Kod oko 22% proizvođača utvrđeno je kako ne izvršavaju navedenu obvezu, a 4% izvršavaju je djelomično.

Slika 1: Označavanje ambalaže

b) Inspekcijski nadzor prodavatelja proizvoda od kojih nastaje ambalaža onečišćena opasnim tvarima

Prodavatelj (trgovac) je pravna ili fizička osoba – obrtnik koja u okviru svoje trgovačke djelatnosti u dobavljačkom lancu proizvode u ambalaži, ambalažne materijale i ambalažu čini dostupnim na tržištu na području Republike Hrvatske; prodavatelj istovremeno može biti i proizvođač. Prodavatelji koji prodaju proizvode u ambalaži u 87% nadziranih subjekata preuzimaju od potrošača prilikom kupnje proizvoda bez naknade otpadnu ambalažu od toga proizvoda, a njih oko 73% preuzimaju otpadnu ambalažu koja je opasni otpad od fizičkih osoba.

Slika 2: Preuzimanje otpadne ambalaže

Jedan od ciljeva tematskog nadzora bio je i provjera imaju li prodavatelji postavljene spremnike za skupljanje otpadne ambalaže koja je opasni otpad na prodajnim mjestima. Utvrđeno je kako njih 76% izvršava ovu obvezu, dok preostalih 24% nema postavljeni spremnik za skupljanje ambalaže koja je opasni otpad. Prodavatelji imaju obvezu na vidnom mjestu, na ulazu za potrošače u trgovinu, informirati potrošača o mogućnostima predaje odnosno obvezi preuzimanja otpadne ambalaže koja je opasni otpad u njegovom prodajnom prostoru tijekom cijelog radnog vremena prodajnog mjesta, što je potvrđeno kod u 59% nadziranih subjekata. Što se tiče mogućnosti da prodavatelj može svoju obvezu prenijeti na drugog prodavatelja, pod uvjetom da udaljenost do drugog prodavatelja koji je obvezan preuzimati otpadnu ambalažu koja je opasni otpad ili do reciklažnog dvorišta nije veća od 3 kilometra, tu je mogućnost iskoristilo svega 12% nadziranih prodavatelja.

Zaključak

Provedbom tematskog planskog nadzora proizvođača/prodavatelja proizvoda od kojih nastaje ambalaža onečišćena opasnim tvarima obuhvaćeno je u 2019. godini 120 pravnih i fizičkih osoba - obrtnika.

Prema rezultatima provedenoga tematskog nadzora proizvođači u velikom postotku izvršavaju obvezu da označavanjem ambalaže te na drugi primjeren način obavijesti prodavatelja i potrošača o bitnim svojstvima proizvoda i njegove ambalaže glede opasnih i štetnih tvari koje sadrže te o načinu postupanja s proizvodom i ambalažom kada postanu otpad, dok je potrebno poboljšati dostavu propisanih podataka Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, te udio povratne ambalaže koja se stavlja na tržište Republike Hrvatske. Prodavatelji u većini slučajeva preuzimaju otpadnu ambalažu koja je opasni otpad, ali je potreban napredak u informiranju potrošača, u označavanju spremnika, vođenju evidencije – očevidnika o nastanku i tijeku otpada te redovitim predavanju prikupljenog otpada osobama koje su ovlaštene za preuzimanje otpada.

Postupanja inspektora u nadzoru proizvođača/uvoznika najviše su se odnosila na izricanje mjera dostavljanja potrebnih podataka Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Postupanja inspektora u nadzoru prodavatelja većinom su se odnosila na izricanje mjera vođenja propisanih evidencija – očevidnika o nastanku i tijeku otpada, postavljanju i označavanju spremnika propisanim ključnim brojevima otpada s nazivom vrste otpada, te u nekoliko slučajeva i na

isticanje obavijesti na vidnom mjestu, na ulazu u trgovinu za potrošače, kojom se informira potrošače o mogućnosti predaje odnosno obvezi preuzimanja otpadne ambalaže koja je opasni otpad u prodajnom prostoru tijekom cijelog radnog vremena prodajnog mjesta. U nekoliko je slučajeva naređeno uklanjanje otpada iz skladišta prodavatelja te predaja istoga osobama koje su ovlaštene za preuzimanje otpada.

Sve su mjere (njih ukupno 46) izrečene na zapisnik i nije bilo pokretanja prekršajnih ili upravnih postupaka.

4.1.9. Nadzor objekata MORH

Temeljem Sporazuma o provođenju inspekcijskih nadzora u području okoliša realizirana je suradnja u okviru koje inspekcija zaštite okoliša u suradnji sa Sektorom za nekretnine, graditeljstvo i zaštitu okoliša, Uprave za materijalne resurse MORH-a obavlja nadzore u području okoliša na vojnim lokacijama.

U protekloj 2019. godini obavljen je nadzor na:

- a) vojnim poligonima:
Crvena Zemlja kod Knina, Gašinci kod Đakova i Eugen Kvaternik kod Slunja
- b) vojarnama:
 - Petar Zrinski i HVU Dr. Franjo Tuđman u Zagrebu
 - 1. GBR Tigrovi - Croatia u Zagrebu
 - AS Vrapčanski Potok u Zagrebu
 - Pk Marko Živković na Plesu
 - Pk P. Matanović u Petrinji
 - vojarna 123. Brg HV u Požegi
 - 123. Brg HV u Našicama
 - Kralj Zvonimir i GAM Pauk u Kninu
 - Vargarola i Fizela u Puli
 - 204. Brg HV u Vukovaru
- c) radarskoj postaji POM Zvizdulja na Žirju

Inspekcijskim nadzorom dane su smjernice za organizaciju sustava gospodarenja otpadom odnosno obveze odvojenog prikupljanja posebnih vrsta otpada te vođenje propisane evidencije o otpadu i izvješćivanje.

Na višegodišnje nadziranim lokacijama uočen je pozitivni trend uvođenja preporučenih mjera i otklanjanja uočenih nedostataka u svrhu poboljšanja sustava upravljanja okolišem te ispunjavanja zakonski propisanih obveza.

U daljnjim nadzorima u vojarnama posebice treba obratiti pažnju organizaciji odvojenog prikupljanja posebnih kategorija otpada te reorganizaciji sustava prikupljanja miješanog komunalnog otpada u smislu osiguranja manjih spremnika što bi rezultiralo značajnim smanjenjem količina prikupljenog miješanog komunalnog otpada na pojedinoj lokaciji, a za vojne poligone provoditi kontinuirani nadzor radi kontrole pridržavanja mjera zaštite okoliša i provedbe programa praćenja stanja okoliša.

4.2. Neplanirani inspekcijski nadzori

4.2.1. Nadzori po predstavkama (prijavama)

Tijekom 2019. godine putem urudžbenog zapisnika zaprimljeno je 853 predstavki od kojih su po strukturi zaprimanja najbrojnije predstavke građana i anonimne predstavke, a zaprimljene su i predstavke raznih državnih tijela, institucija i udruga: JLS i županija, drugih inspekcija, nevladinih udruga, državnog odvjetništva, pučke pravobraniteljice, Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskog sabora.

Na *e-mail* adresu IZO zaprimljeno je sveukupno 1652 elektronskih predstavki od kojih 834 nije bilo iz nadležnosti IZO te je proslijeđeno na postupanje nadležnim tijelima/inspekcijama.

Najčešći razlozi podnošenja predstavki iz nadležnosti IZO odnosilo se na nepropisno gospodarenje otpadom te onečišćenje zraka i imisije iz raznih izvora.

Najučestalije predstavke koje su proslijeđene drugim tijelima/inspekcijama odnosile su se na bespravnu gradnju, nepropisno ispuštanje sadržaja septičkih jama, neugodne mirise, buku, devastaciju obale, sječu šuma, primjedbe na rad lokalnih službi, nepropisno držanje životinja i odbacivanje otpada animalnog porijekla, eksploataciju mineralnih sirovina, obračun komunalne naknade i dr. Također su temeljem članka 36. Zakona o održivom gospodarenju otpadom JLS prosljeđivane prijave vezano na odlaganje otpada od strane nepoznatih osoba na mjesta koja za to nisu predviđena.

4.2.2. Izvanredni događaji

Posebnu grupu neplaniranih nadzora IZO čine izvanredni događaji. Dojave o izvanrednim događajima zaprimaju se putem Centra 112 te izravno dojavom od operatera koji temeljem odredbi Zakona o zaštiti okoliša imaju obavezu bez odgađanja obavijestiti nadležna tijela o svim bitnim aspektima i mjerama poduzetim u svrhu sprječavanja štete u okolišu nastale uslijed obavljanja njihove djelatnosti ili njihovog svođenja na najmanju moguću mjeru.

Tijekom 2019. godine ukupno je evidentirano 26 dojava o izvanrednim događajima od kojih je u 25 slučajeva utvrđeno onečišćenje okoliša, a jedan poziv bio je neopravdan. U 22 od 25 slučajeva onečišćivač je poznat.

Najviše dojava zaprimljeno je u Zagrebačkoj županiji (10), a slijede po tri (3) dojave u Koprivničko-križevačkoj i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Najviše je poziva bilo tijekom mjeseca lipnja i rujna.

Najčešći uzrok (ukupno 12 slučajeva) nastanka izvanrednog događaja u 2019. godini je kao i svih prethodnih godina vezan za propuštanja cjevovodnih transporta - naftovoda i bušotina te izlivanja nafte i naftnih derivata u okoliš uz onečišćenja tla.

Slijede događaji vezani uz obavljanje komunalne djelatnosti uključujući skladištenje otpada (ukupno 7 slučajeva) uslijed četiri (4) požara na odlagalištima otpada uz emisije u zrak (Totovec Čakovec, Grabovica Dubrovnik, Bikarac Šibenik i 1 Prudinec/Jakuševac Zagreb na platou za međuodlaganje otpada) i drugih zapaljenja: slučajevi tri (3) požara u skladišnim prostorima (neopasnog otpada CE-ZA-R Kaštel Sućurac, Zagrebpetrol d.o.o. Grubišno Polje unutar skladišta opasnog i neopasnog otpada i Tipos Resurs j.d.o.o. Varaždin u skladišnom prostoru otpada unutar bivše tvrtke Mundus d.o.o.).

Zabilježen je *po jedan slučaj* prometne nesreće cestovnog transportnog vozila događaj povezan s prometnim nesrećama u cestovnom prijevozu uzrokovane ljudskim faktorom i izlivanja

otpadne tekućine na kolnik te izlivanje uslijed curenja iz oštećenog spremnika pri uklanjanju zgrade.

Dojavljen je *po jedan slučaj* spaljivanja otpada Vukmanički Cerovac, onečišćenja tla otpadnim uljem na prostoru vojarnje Lušćić Karlovac, pojave neugodnog mirisa na području Grada Osijeka i pojave veće koncentracije prizemnog ozona na području Slavonskog Broda uz priopćenja za javnost kao i uputama i preporuka za stanovništvo pri pojavi koncentracije prizemnog ozona koja prekoračuje prag obavješćivanja.

Postupanje IZO

Najčešće naređivana hitna mjera od strane IZO bila je sanacija tla u 15 slučajeva i propisno zbrinjavanje opasnog otpada u 12 slučajeva te ostale mjere 9 sa ciljem brzog sprječavanja daljnjih onečišćenja.

Analiza

Najveći broj (12) izvanrednih događaja u 2019. godini je vezan za cjevovodne transporte u vlasništvu INA d.d. (12), gdje uslijed raznih mehaničkih oštećenja cjevovoda uzrokovanih korozijom ili ilegalnim priključcima na naftovod, dolazi najčešće do onečišćenja tla ili kanala.

Sljedeću po zastupljenosti skupinu izvanrednih događaja čine događaji povezani s požarima unutar komunalnih tvrtki i skladišta otpada (7) uslijed čega je dolazilo do požara uz emisije u zrak.

Do onečišćenja okoliša je najviše dolazilo uslijed izlivanja raznih otpadnih tekućina (14), od čega zbog propuštanja cjevovoda (12), cestovne prometne nesreće (1) i ostalih izlivanja otpadnih tekućina (1), kao i odlaganjem otpada (1) te nadalje uslijed požara (8) i to na odlagalištu (4) i u skladištima otpada (3) kao i spaljivanjem otpada (1), pojavi koncentracije prizemnog ozona i neugodnim mirisima.

Najzastupljeniji uzrok izvanrednih događaja bila su mehanička oštećenja (11), slijede ih ostali i/ili nepoznati uzroci (8) te ljudski faktor (5).

U svih 25 slučajeva izvanrednih događaja nije bilo posljedica za stanovništvo. Sva nastala onečišćenja sanirana su u najkraćem mogućem roku, bez trajnih posljedica za okoliš, nije bilo smrtnih ishoda, bez ozlijeđenih osoba. Onečišćenja okoliša sanirana su putem ovlaštenih osoba, a u tijeku sanacija sudjelovali su djelatnici MUP-a i ostale stručne službe te vatrogasci.

4.3. Unaprjeđenje rada i suradnja inspekcije

U odnosu na obvezu kontinuiranog stručnog usavršavanja inspektora zaštite okoliša i unaprjeđenja stečenih stručnih znanja i vještina te stjecanja novih, ista je provedena kroz sudjelovanje inspektora zaštite okoliša u radu relevantnih međunarodnih mreža. Obzirom na novu organizaciju nije održan planirani godišnji sastanak IZO.

Planirana suradnja s drugim tijelima državne uprave ostvarena je u potpunosti kroz koordinirane inspeksijske nadzore, inspeksijski nadzor vojnih objekata, inspeksijske nadzore prekograničnog prometa otpadom te izdavanje obaveznih prekršajnih naloga na temelju obavijesti o počinjenom prekršaju dostavljenih od strane Ministarstva unutarnjih poslova. Također je nastavljena suradnja sa drugim EU i međunarodnim tijelima i institucijama kroz aktivno sudjelovanje u mrežama, organizacijama i radnim grupama prvenstveno kroz IMPEL te Tehničku radnu grupu za SEVESO inspekciju (TWG2) i MJV (*Mutual Joint Visit*) Program.

Sukladno Sporazumu o provođenju inspekcijskih nadzora nastavljena je suradnja u okviru koje je inspekcija zaštite okoliša u suradnji sa Ministarstvom obrane obavljala nadzore nad primjenom Zakona o zaštiti okoliša, Zakona o održivom gospodarenju otpadom i Zakona o zaštiti zraka na planiranim lokacijama vojnih poligona, radarskih postaja i vojarni.

Tijekom izvještajnog razdoblja, nastavljena je suradnja s djelatnicima Carinske uprave Ministarstva financija i Uprave za granicu Ministarstva unutarnjih poslova koji u suradnji s inspekcijom zaštite okoliša obavljaju nadzor prometa otpada. Nadzori su obavljani sukladno Planu nadzora pošiljaka otpada Republike Hrvatske za razdoblje od 2017 - 2019 godine, a koji je izrađen temeljem potpisanog Sporazuma o suradnji prilikom provođenja nadzora prekograničnog prometa pošiljki otpada.

Ovi nadzori provode se u skladu s Uredbom (EZ-a) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o pošiljkama otpada (SL L 190, 12.7.2006.), kako je izmijenjena i dopunjena Uredbom Komisije (EU) 2015/2002 od 10. studenoga 2015. o izmjeni priloga I.C i V. Uredbi (EZ-a) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o pošiljkama otpada (Tekst značajan za EGP) (SL L 294, 11.11.2015.).

Temelji suradnje inspekcije zaštite okoliša, djelatnika Carinske uprave Ministarstva financija i Uprave za granice Ministarstva unutarnjih poslova nastali su tijekom provedbe IMPEL projekta *IMPEL-TFS – Verification 2* te twinning Projekta IPA 2009 “Jačanje kapaciteta za provedbu prekograničnog prometa otpadom” kojeg je u cilju unaprjeđenja rada i prevencije nezakonitog postupanja u području prekograničnog prometa otpadom inicirala i realizirala inspekcija zaštite okoliša u suradnji s Republikom Austrijom i u kojem su sudjelovali predstavnici Carinske uprave i granične policije.

Tijekom provedbe inspekcijskih nadzora pošiljki otpada, već nekoliko godina je ustaljena i praksa da se ostvaruje suradnja s nadležnim tijelima Republike Slovenije.

Nakon suradnje ostvarene tijekom provedbe „twinning“ Projekta IPA 2008 „Provedba novog Zakona o zaštiti okoliša usklađenog sa zakonodavstvom EU-a u slučajevima kaznenih djela protiv okoliša“ kojeg je inicirala i realizirala inspekcija zaštite okoliša, službenici Ministarstva unutarnjih poslova učestalije bilježe kršenja propisa u području postupanja s otpadom, prvenstveno u vezi nepropisnog sakupljanja i prijevoza otpada. Ministarstvo unutarnjih poslova je tijekom proteklih godina dostavljalo inspekciji zaštite okoliša veliki broj (cca 300 godišnje) obavijesti o prekršajima koje su sačinili policijski službenici na osnovi njihovog neposrednog zapažanja tijekom obavljanja kontrola cestovnog prometa, odnosno obavljenih pregleda prijevoznih sredstava, osoba i prtljage zatečenih u cestovnom prometu.

Na osnovu neposrednog opažanja policijskih službenika te uzimanja izjave od fizičke osobe koja je zatečena u činjenju određene radnje odnosno ispitivanja iste osobe u svojstvu osumnjičenika, kao i ispitivanja drugih prisutnih osoba u svojstvu svjedoka, praksa je policijskih službenika sastavljanje službene bilješke o utvrđenom činjeničnom stanju u svakom konkretnom slučaju, te nastavno sastavljanje obavijesti o prekršajima koja se dostavlja inspekciji zaštite okoliša, radi daljnjeg postupanja u svojstvu državnog tijela kao ovlaštenog tužitelja.

Temeljem tako zaprimljene dokumentacije, inspekcija zaštite okoliša pokreće prekršajni postupak izdavanjem obaveznog prekršajnog naloga protiv utvrđenog počinitelja prekršaja – fizičke osobe.

U opisanim slučajevima radi se o situacijama u kojima inspektori zaštite okoliša i drugi ovlašteni službenici, prije izdavanja obaveznog prekršajnog naloga nisu u mogućnosti ostvariti neposredni kontakt sa okrivljenikom kako bi se prije pokretanja prekršajnog postupka otklonile eventualno procesne smetnje za daljnje zakonito ali i učinkovito postupanje, odnosno kako bi se nesporno utvrdile određene činjenice bitne za daljnje uspješno provođenje prekršajnog postupka i postupka ovrhe u slučajevima kada okrivljenik nije dobrovoljno postupio sukladno pravomoćnom i izvršnom obaveznom prekršajnom nalogu.

Imajući u vidu sve opisano, ukazuje se na eventualnu potrebu preispitivanja dosadašnje prakse u postupanju Ministarstva unutarnjih poslova i inspekcije zaštite okoliša, budući je temeljem odgovarajuće primjene odredbe o stvarnoj nadležnosti – članak 152. stavak 2. Zakona o održivom gospodarenju otpadom, nadzor nad primjenom tog Zakona i propisa donesenih na temelju istog Zakona u dijelu koji se odnosi na prijevoz otpada - stavljen u nadležnost inspektora zaštite okoliša, ali i ovlaštenih službenika ministarstva nadležnog za unutarnje poslove, svaki u okviru svoje nadležnosti.

Inspektori zaštite okoliša sudjeluju i u akcijama pojačanog nadzora prometa na odmorištima autocesta, u kojima uz policijske službenike sudjeluju carinski službenici, veterinarski inspektori, inspektori cestovnog prometa, djelatnici Centra za kontrolu vozila (izvanredni tehnički pregled) te šumarski inspektori. IZO kontrolira prijevoz i prekogranični promet otpadom, što uključuje uvoz, izvoz i provoz otpada.

Inspektori zaštite okoliša aktivno sudjeluju u međunarodnim organizacijama, mrežama i projektima kao jedan od načina jačanja kapaciteta inspekcije za uspješniju provedbu i kontrolu provedbe EU legislative, usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s odredbama i obvezama koje proizlaze iz EU i međunarodnog zakonodavstva. Ova suradnja omogućuje neposrednu razmjenu iskustava, informacija i znanja s drugim inspektorima (prvenstveno iz EU) te usklađivanje inspeksijskog postupanja u svim zemljama članicama.

U tom smislu Državni inspektorat je u organizaciji IZO u studenom 2019. bio domaćin značajnih međunarodnih aktivnosti kao što je završna konferencija SPIDERWEB Projekta, jednog od projekata koji se vode u okviru IMPEL mreže (*Implementation and Enforcement of Environmental Law*), europske neprofitne organizacije koja je osnovana u svrhu povezivanja tijela državne uprave, osobito inspekcija u području zaštite okoliša u zemljama članicama EU kao i u zemljama kandidatima. Osim održavanja završne konferencije održani su i sastanci stručnih timova IMPEL mreže, radne grupe za zaštitu prirode (Nature Protection Expert Team) te je održana radionica IMPEL projekta “*Waste management & Circular Economy*” kao i “*Make It Work*” projekta uz aktivno sudjelovanje predstavnika inspekcije zaštite okoliša. Uspješna organizacija navedenih međunarodnih aktivnosti i aktivno sudjelovanje inspektora Državnog inspektorata uvelike doprinosi razmjeni iskustava među inspeksijskim tijelima, ujednačavanju rada inspeksijskih službi na razini Europske unije te stvaranju mreže kontakata, a sve u cilju što bolje provedbe i implementacije zakonske regulative u području zaštite okoliša. Nadalje, IZO je sudjelovala i u radu godišnje skupštine IMPEL mreže održane u Helsinkiju u studenom 2019., te će prema IMPEL statutu od 1.1. do 31.6.2020. sudjelovati kao član rukovodećeg tijela, IMPEL odbora (board-a) budući da se svakih šest mjeseci navedenom tijelu pridružuje i predstavnik zemlje koja predsjedava Vijećem europske Unije.

Inspektori zaštite okoliša kao kratkoročni TAIEX (*Technical Assistance and Information Exchange*) stručnjaci sudjeluju na TAIEX radionicama, a slijedom poziva za nominiranjem stručnjaka iz tijela državne uprave u programu Europske komisije, odnosno tehničke pomoći

zajednici Ciparskih Turaka na Cipru, u području kontrole industrijskog onečišćenja s naglaskom na implementacija IED Direktive, Europska komisija je izabrala predstavnicu inspekcije zaštite okoliša u svojstvu stručnjaka na srednjoročno razdoblje, tzv. *Medium Term Expert*. Navedena aktivnost, odnosno sudjelovanje i vođenje projekta na Cipru od strane predstavnice IZO započela je u studenom 2017. godine.

4.4. Pokazatelji provedbe plana i programa

Nadzori predviđeni godišnjim planom rada, koordinirani i tematski, provedeni su u okviru predviđenih rokova. Manja odstupanja u dinamici realizacije prema definiranim zaduženjima prisutna su uslijed zaprimljenih prijava u kojima se nadzori provode prioritarno, zajedno s drugim nadležnim inspektorima ili samostalno, a ovisno o sadržaju prijave.

Kao i prethodnih godina obavljani su kontrolni nadzori, nadzori po prijavama građana i nadzori povodom izvanrednih događaja. Na temelju statističkih pokazatelja u izvještajnom razdoblju, inspektori zaštite okoliša su u području primjene propisa kojima se uređuje zaštita okoliša, zaštita zraka i gospodarenje otpadom na temelju godišnjeg plana rada obavili ukupno **4.515 nadzora**. Važniji pokazatelji o postupanju IZO u 2019. godini dani su u Tablici 3

Tablica 3: Važniji pokazatelji o postupanju IZO u 2019. godini

Pokazatelj	Ukupno
Broj nadziranih pravnih osoba	2.700
Broj nadziranih fizičkih osoba	375
Broj prvih nadzora	3.126
Broj kontrolnih nadzora	1.389
Broj nadzora pravnih osoba	3.996
Broj nadzora fizičkih osoba	519
Broj zaprimljenih prijava/predstavki	853
Broj prvih nadzora povodom prijave	869
Ukupan broj nadzora	4.515
Broj donijetih rješenja	231
Broj podnijetih optužnih prijedloga	131
NOVČANE KAZNE IZREČENE PO INSPEKCIJSKIM RJEŠENJIMA	
Broj rješenja o novčanim kaznama	10
a) Zakon o održivom gospodarenju otpadom	10
b) Zakon o zaštiti zraka	

c) Zakon o zaštiti okoliša	
Iznos novčanih kazni (kn)	881.000,00
a) Zakon o održivom gospodarenju otpadom	881.000,00
b) Zakon o zaštiti zraka	
c) Zakon o zaštiti okoliša	
NOVČANE KAZNE IZREČENE PRESUDAMA PREKRŠAJNIH SUDOVA	
Broj novčanih kazni	48
Iznos novčanih kazni (kn)	1.810.600,00
NOVČANE KAZNE IZREČENE PREKRŠAJNIM NALOZIMA I OBAVEZNIH PREKRŠAJNIM NALOZIMA IZO	
Broj novčanih kazni	274
Iznos novčanih kazni (kn)	1.530.903,00

Izvor podataka: izvješća inspektora zaštite okoliša

Od ukupnog broja obavljenih nadzora, 31 nadzor obavljen je zbog iznenadnog događaja, dok je u 1.389 slučaja obavljen ponovljeni nadzor od čega 788 kontrola mjera danih na zapisnik te 320 kontrola izvršenja rješenja.

Najčešće naređene inspekcijske mjere su izrada, vođenje i dostava propisane dokumentacije, uklanjanje otpada, mjerenje emisija onečišćujućih tvari u zrak, provedba mjera zaštite okoliša i/ili praćenje stanja okoliša te obveza kontrole propuštanja uređaja koji sadrže kontrolirane tvari ili fluorirane stakleničke plinove.

Zbog utvrđenih povreda propisa izdano je **231 inspekcijsko rješenje**, od kojih 173 zbog povrede odredbi Zakona o održivom gospodarenju otpadom, 37 zbog povrede Zakona o zaštiti zraka, te 21 rješenje zbog povrede Zakona o zaštiti okoliša. Također je u 927 zapisnika dano **1.580 mjera na zapisnik**.

Zbog neizvršenja inspekcijskih mjera naređenih u upravnim postupcima pokrenutim u prethodnim godinama kao i tijekom 2019. godine, a koja su kontrolirana u predmetnom izvještajnom razdoblju donijeto je 10 rješenja o novčanoj kazni te izrečeno 10 **novčanih kazni** u ukupnom iznosu **881.000,00 kn**.

Tijekom 2019. godine ukupno je zaprimljeno 109 presuda odnosno rješenja prekršajnih sudova. Razmatrajući rješenja prekršajnih sudova vidljivo je da su u 58 slučajeva nadzirane osobe proglašene krivima od čega 48 uz izricanje novčane kazne, 2 prijave su odbačene, 35 postupaka je obustavljeno (29 zbog zastare), u 14 slučajeva su nadzirane osobe oslobođene od optužbe, a u 2 slučaja prijave su odbačene.

Realizacija rada je s obzirom na zahtjevnost nadzora koja uključuje pripremu, provedbu i izvješćivanje, uspostavu nove organizacije rada, obavljanje pomoćno tehničkih poslova u prosjeku zadovoljavajuća iako manja od očekivane.

Bitno je naglasiti da statistički podatak broja obavljenih nadzora uvelike ovisi o predmetu nadzora. Obavljanje jednog koordiniranog nadzora bilo SEVESO postrojenja ili onog koji

posjeduje rješenje o okolišnoj dozvoli, ili nadzora ovlaštenika za gospodarenje otpadom, nije moguće uspoređivati sa nekim jednostavnijim nadzorom s obzirom na dokumentaciju koju je potrebno proučiti prije samog obavljanja nadzora kao i popratnih radnji bilo prije ili poslije nadzora.

Osim navedenog također je bitno naglasiti da dokumentacija koja se kontrolira u samom nadzoru nije ista za svaki subjekt. Nije usporediva kontrola npr. jedne dozvole za gospodarenje otpadom, Izvještaja o sigurnosti ili Knjige uvjeta koja je sastavni dio rješenja o okolišnoj dozvoli sa kontrolom pojedinih obrazaca koje pravni subjekti moraju imati sukladno raznim zakonskim odredbama.

Postupanja inspektora u slučaju utvrđenih nepravilnosti sukladno ovlastima i zakonskim odredbama bila su usmjerena na donošenje mjera određenih zapisnikom, pa su upravni i prekršajni postupci zastupljeni u manjem broju.

5. ZAJEDNIČKO IZVJEŠĆE O PROVEDENIM KOORDINIRANIM INSPEKCIJSKIM NADZORIMA U OKVIRU MEĐUSOBNE SURADNJE S DRUGIM INSPEKCIJAMA U PODRUČJU OKOLIŠA

Temeljem Zakona o zaštiti okoliša, od 2007. godine se provode koordinirani inspekcijski nadzori operatera postrojenja koji su obveznici ishoda okolišne dozvole obzirom da se u tim postrojenjima odvijaju aktivnosti iz priloga I Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenog 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja), (preinačeno) (tekst značajan za EGP) (SL L334, 17.12.2010.), a koja je prenesena u pravni poredak Republike Hrvatske Zakonom o zaštiti okoliša iz 2013. godine.

Također se nadziru i rizična tzv. Seveso postrojenja koja na lokaciji postupaju s opasnim tvarima prema Direktivi 2012/18/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari, o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 96/82/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 197, 24. 7. 2012.), koja je prenesena u pravni poredak Republike Hrvatske 2015. godine izmjenama Zakona o zaštiti okoliša.

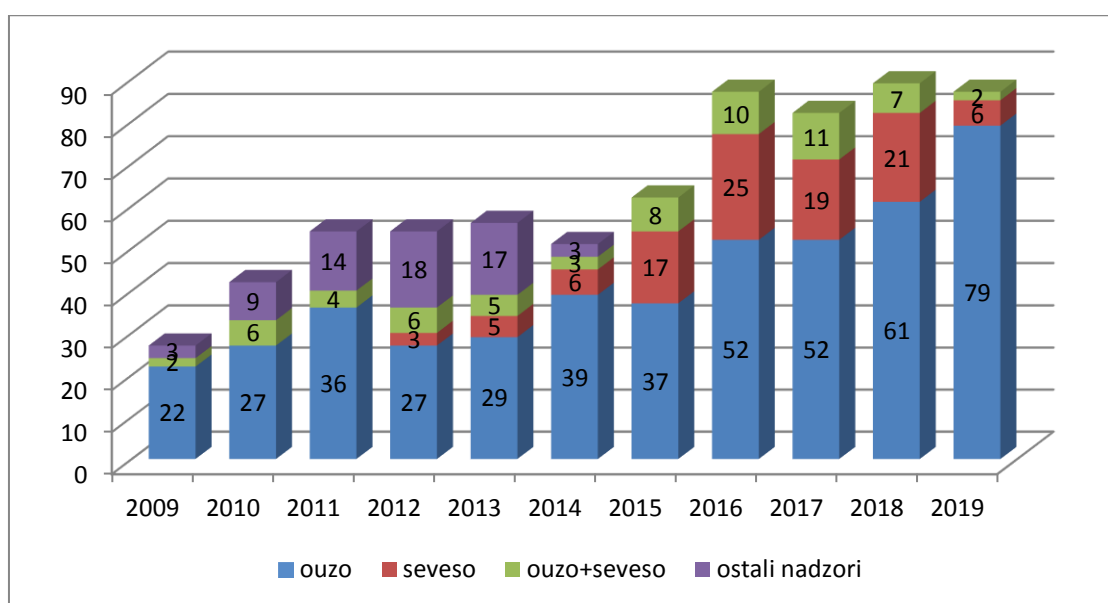
U ovim nadzorima osim inspekcije zaštite okoliša koja je koordinator sudjeluju i druge inspekcije nadležne u području zaštite okoliša koje su od 1. travnja 2019. u sastavu Državnog inspektorata, što je poboljšalo međusobnu komunikaciju suradnih inspekcija i u konačnici doprinijelo učinkovitijoj provedbi ovih nadzora.

Izrada godišnjeg programa rada koordiniranih nadzora u području zaštite okoliša od 2014. provodi se uz pomoć web alata - integrirane metode procjene rizika (IRAM), a sukladno obvezi iz članka 227. Zakona o zaštiti okoliša. Nakon provedenih zajedničkih nadzora i dostavljenih izvještaja o rezultatima nadzora suradnih inspekcija, koordinator provodi postupak integriranog ocjenjivanja operatera postrojenja čiji je rezultat procijenjeni rizik koje predmetno postrojenje ili područje postrojenja predstavlja za zdravlje ljudi, materijalna dobra ili okoliš. Ovisno o rezultatima procjene svi operateri se moraju nadzirati dinamikom najmanje jednom u tri godine. U navedenom programu od 2014. do 2018. ocjenjivali su se isključivo operateri postrojenja koji posjeduju rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša ili okolišnu dozvolu. Obveznici postupanja prema Uredbi o sprečavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (NN, br. 44/14, 31/17 i 45/17) tzv. Seveso postrojenja višeg razreda, kroz koordinirane nadzore nadzirali su se svake godine bez obzira na rizik koji predstavljaju za okoliš (oko 20 postrojenja svake godine). Budući da Direktiva o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne

tvori, a koja je prenesena u Zakon o zaštiti okoliša, omogućava nadziranje ovih operatera dinamikom od jedne do tri godine u slučaju da se primjenjuju alati za procjenu rizika, tijekom 2017. razvijeni su ocjenjivački kriteriji i za procjenu rizika tzv. Seveso postrojenja. Slijedom navedenog, u 2018. u IRAM programu provedeno je i ocjenjivanje ovih operatera.

Koordinirani nadzori u 2019. godini obuhvatili su operatere složenih sustava iz djelatnosti energetike, proizvodnje i prerade metala, industrije minerala, kemijske industrije, gospodarenja otpadom te drugih djelatnosti uključujući industrijska postrojenja za proizvodnju papira ili kartona, klaonice, obradu i preradu sirovina za proizvodnju hrane ili hrane za životinje, kafilerije, intenzivan uzgoj životinja (peradi i svinja) te površinske obrade tvori u kojima se koriste organska otapala, sukladno Prilogu I Uredbe o okolišnoj dozvoli (NN, br. 8/14 i 5/18).

U grafu 1. prikazani su podaci kroz desetogodišnje razdoblje od 2009. do 2019. o provedenom broju nadziranih operatera obveznika objedinjenih uvjeta zaštite okoliša (OUZO), rizičnih (Seveso) postrojenja i postrojenja koja su i OUZO i Seveso obveznici.

Graf 1: Broj koordiniranih nadzora 2009. – 2019.

U koordiniranim inspekcijskim nadzorima osim inspektora zaštite okoliša sudjelovali su i vodopravni inspektori, inspektori zaštite od požara, sanitarni inspektori, elektroenergetski inspektori, inspektori opreme pod tlakom, inspektori zaštite na radu, rudarski inspektori, veterinarski inspektori, poljoprivredni, stočarski inspektori, inspektori civilne zaštite, inspektori zaštite prirode i inspektori gospodarenja otrovnim kemikalijama.

Podaci o nadziranim operaterima u 2019. godini kao i prikaz usklađenosti rada nadziranih operatera s obzirom na nalaz pojedinih inspekcija prikazani su u tablici 4.

Tablica 4: Prikaz usklađenosti rada nadziranih operatera u 2019. godini

br.	Naziv i lokacija nadziranog operatera	izo	vod	zop	san	el	opt	znr	rud	vet	polj	sto	icz	pri	igok
1.	HEP-TOPLINARSTVO d.o.o. Pogon Osijek	☑													
2.	KIM MLJEKARA KARLOVAC d.o.o., Karlovac			☑	☑					☑					
3.	ZAGREBAČKA PIVOVARA d.o.o., Zagreb														
4.	ALUFLEXPACK NOVI d.o.o. POGON UMAG, Umag	☑		☑											
5.	BP MIAGRO ENERGO Kućanci	☑		☑				☑		☑					
6.	BIODIZEL VUKOVAR d.o.o. Vukovar														
7.	LIPOVICA d.o.o., Popovača			☑	☑	☑									
8.	TONDACH ĐAKOVO d.o.o. Đakovo				☑	☑								☐	
9.	POLJO PLODOVI d.o.o. Ivanić Grad		☑	☑	☑	☑									
10.	HEINEKEN HRVATSKA d.o.o. Karlovac	☑	☑			☑									
11.	RAZVITAK d.d., Ilok	☑													
12.	MESSER CROATIA PLIN d.o.o., Kutina					☑									
13.	METALSKA INDUSTRIJA VARAŽDIN, Varaždin							☑							
14.	KOKA d.d. farma 1. Jalkovec, Varaždin														
15.	ZAGREBPETROL d.o.o., Grubišno Polje					☑									
16.	BRODOTROGIR d.d. Trogir		*	*		☑									
17.	ENERGIJA GRADEC d.o.o. biopl. Mitrovac			☑											
18.	INA d.d. UNP 1, Zagreb														
19.	KOKA d.d. farma 18. Totovec, Čakovec														
20.	ORIOLIK d.d. , Oriovac	☑				☑									
21.	MURAPLAST d.o.o., Kotoriba														

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU INSPEKCIJE ZAŠTITE OKOLIŠA ZA 2019. GODINU

22.	INA Rafinerija nafte Sisak, Sisak				*													
23.	MESSER CROATIA PLIN d.o.o., Dugi Rat																	
24.	KOKA farma 9. Gornji Kučan, Varaždin																	
25.	EKO MEĐIMURJE d.d., Šenkovec																	
26.	EUROCABLE GROUP d.d., Jakovlje																	
27.	P.P.C.BUZET d.o.o., Buzet	*		☑		☑		☑										
28.	COCA-COLA HBC HRVATSKA d.o.o., ZG	☑																
29.	KOKA farma 20. Nova Ves																	
30.	BP OSILOVAC d.o.o., Feričanci																	
31.	DEZINSEKCIJA d.o.o. Rijeka																	
32.	HEP Proizvodnja d.o.o. TE PLOMIN 1, Plomin			☑	*													
33.	SIPRO d.o.o., Umag			*														
34.	IND-EKO d.o.o., Rijeka																	
35.	LTH Metalni lijev d.o.o., Benkovac		☑															
36.	TE PLOMIN d.o.o., Plomin 2	☑		☒	*													
37.	INA d.d. PJ Terminal Solin, Solin			☑		☑												
38.	INA d.d., SD Rafinerija i marketing, RNR, URINJ			☑														
39.	KOKA farma 8. Gornji Kučan, Varaždin																	
40.	DRVENJAČA d.d., Fužine	☑																
41.	Brodograđevna ind. Split d.d., Split		*	*	☑	☑												
42.	UNIVERZAL d.o.o., Varaždin			☑	☑													
43.	MESSER CROATIA PLIN d.o.o., Rijeka																	

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU INSPEKCIJE ZAŠTITE OKOLIŠA ZA 2019. GODINU

44.	UTP – Uljanik tehnički plinovi d.o.o. Pula			☑											
45.	INA-industrija nafte d.d. Terminal Sl. Brod, Sl.Brod			☑											
46.	NAFTNI TERMINALI FEDERACIJE d.o.o., Ploče		☑	☑			☑						☑		
47.	VIRO TVORNICI SECERA Virovitica					☑									
48.	HEP-Proizvodnja d.o.o., TE-TO Sisak, Sisak														
49.	DILJ industrija građevinskog materijala, pogon Našice					☑									
50.	KOKA farma 13. Majerje														
51.	TIFON Zabok d.o.o., Zabok														
52.	GIRK KALUN d.d. Drniš		☑			☑									
53.	METIS d.d. Podružnica Pula	*		☑											
54.	C.I.O.S. MBO, Varaždin	☑													
55.	ULJANIK Brodogradilište d.d. u stečaju Pula	☑		☒											
56.	BELJE d.d. farma Malo Kneževo	☑													
57.	VINDON farma Delovi Virje	☑	☑	☑		☑		☑							
58.	STSI int. teh. servisi Moslavačka Gračenica	☑				☑		☑							
59.	ABS SISAK d.o.o. Sisak	*	*												
60.	GTG d.o.o. Karlovac			☑	☑	☑									
61.	VETROPACK Straža tvornica stakla d.d. Hum na Sutli	☑		☑											
62.	ŽITO d.o.o. farma svinja Lužani					☑						*	☑		
63.	JANAF d.d. Terminal Omišalj							☑							
64.	Svinjogojska farma Lipovača Prkos d.o.o. Erdut					☑	☑								

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU INSPEKCIJE ZAŠTITE OKOLIŠA ZA 2019. GODINU

65.	VUPIK d.d. - farma svinja Ovčara					☑												
66.	BAKROTISAK d.d. Garešnica	☑																
67.	SAMITA KOMERC farma Koprivnica	☑		☑	☑	*												
68.	FARMA MARIJANČANKA Marijanci	☑	*	☑		☑	☑											
69.	INA d.d. Objekt prerade plina Molve			*		☑												
70.	ŽITO d.o.o. farma svinja Velika Branjevina																	
71.	ROCKWOOL ADRIATIC d.o.o. Potpićan			☑														
72.	BELJE plus d.o.o. farma KOZARAC	☑																
73.	INA MAZIVA d.o.o. Zagreb	☑		☑		*		☑										
74.	AGROPROTEINKA d.d. Sesvetski Kraljevec									☑								
75.	PERFA - BIO d.o.o. Donja Stubica	☑				☑												
76.	Tvornica stočne hrane KOKA d.d., Varaždin		*			☑												
77.	Tvornica šećera Osijek d.o.o., Osijek	☑		☑	☒													
78.	BELJE d.d. - farma GRADEC, Gradec		☑			☑												
79.	KNAUF INSULATION d.o.o., Novi Marof	*					*											
80.	TUP d.d. Dubrovnik																	
81.	BIOPLINSKO POSTROJENJE Orlovnjak Antunovac	☑		☑														
82.	IMPOL TLM d.o.o. Šibenik	☑	☑				*										*	
83.	OBRT PETRINJAK FARMA Horvatsko, Ivanec	*		*	☑													
84.	PLIVA HRVATSKA d.o.o. Postrojenje Savski Marof, Prigorje Brdovečko	☑					☑											
85.	AD PLASTIK Zagreb						☑											

86.	HARTMANN d.o.o. Koprivnica			☑										
87.	PETROKEMIJA d.d. Kutina		*		☑									

Legenda:

	Nadzorima nisu utvrđene povrede propisa
*	Nadzorima su utvrđene povrede propisa (izdano rješenje ili zapisnički naređene mjere) <i>kontrolni nadzor nije obavljen ili je stranka još u ostavljenom roku</i>
☑	Nadzorima su utvrđene povrede propisa, <i>ali su nepravilnosti otklonjene</i> – utvrđeno u kontrolnom nadzoru
☒	Nadzorima su utvrđene povrede propisa, <i>ali nepravilnosti nisu otklonjene</i> – utvrđeno u kontrolnom nadzoru
	Koordinirani nadzor je proveden, ali nije dostavljen izvještaj
	Koordinirani nadzor nije proveden

Na temelju obavljenih nadzora dobiveni su podaci o utjecaju rada operatera na pojedine sastavnice okoliša uslijed ispuštanja onečišćujućih tvari, a koje se prate na nacionalnoj razini te je nadziran stupanj usklađenosti rada postrojenja s okolišnom dozvolom operatera. Nadzirani operateri koji su ishodili okolišnu dozvolu uz manje nepravilnosti rade u skladu s okolišnom dozvolom.

Nadzore operatera provelo je 14 inspekcija, od čega je 10 inspekcija utvrdilo nepravilnosti/nedostatke kako slijedi:

- Inspekcija zaštite okoliša utvrdila je povrede propisa kod 30 operatera, ali su nepravilnosti otklonjene kod 25 operatera, dok su 5 u ostavljenim rokovima, odnosno nije obavljen kontrolni nadzor. Zapisnički je utvrđeno 48 nepravilnosti od kojih je postupljeno u 44 slučaja dok su ostala 4 još u ostavljenim rokovima, odnosno nije obavljen kontrolni nadzor. Pokrenut je upravni postupak kojima je izdano 7 rješenja, od čega je postupljeno po 5 dok su ostala 2 u zadanim rokovima, odnosno nije proveden kontrolni nadzor.
- Vodopravna inspekcija je zbog povreda propisa postupala kod 14 operatera, ali su nepravilnosti otklonjene kod 8 operatera, dok su 6 u ostavljenim rokovima. Na zapisnik je temeljem utvrđenih nepravilnosti naređeno 12 mjera od kojih su 8 izvršene dok su ostale 4 još u ostavljenim rokovima, odnosno nije obavljen kontrolni nadzor. Izdano je 9 rješenja, od čega je postupljeno po 5 dok su ostala 4 u zadanim rokovima, odnosno nije proveden kontrolni nadzor.
- Inspekcija zaštite od požara je utvrdila povrede propisa kod 32 operatera, ali su nepravilnosti otklonjene kod 26 operatera, dok su 6 u ostavljenim rokovima. Od 53 izrečene mjere na zapisnik, izvršeno je 43, dok je ostalo još 10 u ostavljenim rokovima, odnosno nije obavljen kontrolni nadzor. Izdano je 9 rješenja s naređenih 10 upravnih

mjera, po kojima je postupljeno u 5 rješenja, a u preostala 4 nisu provedeni kontrolni nadzori odnosno u zadanim su rokovima. Inspektori su temeljem utvrđenih povreda propisa izdali 3 prekršajna naloga (PN) i 2 obvezna prekršajna naloga (OPN).

- Sanitarna inspekcija je kod 14 operatera utvrdila povrede propisa, ali su nepravilnosti otklonjene kod 10 operatera, dok su 4 u ostavljenim rokovima. Temeljem utvrđenih nepravilnosti izdano je 9 rješenja i naređeno 9 upravnih mjera, od kojih je 5 rješenja izvršeno, a 4 su ostala u zadanom roku. Naređeno je 9 mjera na zapisnik koje su sve izvršene u zadanim rokovima.
- Elektroenergetska inspekcija je postupala kod 31 operatera, ali su nepravilnosti otklonjene kod 27 operatera, dok su 4 u ostavljenim rokovima. Izrečene su ukupno 32 zapisničke mjere, od čega ih je 29 izvršeno, a nije postupljeno samo po 3 mjere koje su još u ostavljenom vremenskom roku. Izdano je 9 rješenja i naređeno 16 upravnih mjera, od čega je 6 rješenja izvršeno, a 3 su ostavljena u zadanom roku.
- Inspekcija opreme pod tlakom utvrdila je nepravilnosti kod 3 operatera, temeljem čega je naređena 1 zapisnička mjera koja je izvršena. Inspektori su temeljem utvrđenih povreda propisa izdali 2 prekršajna naloga (PN).
- Veterinarska inspekcija utvrdila je nepravilnosti kod 4 operatera, ali su nepravilnosti otklonjene kod 3 operatera, dok je 1 operater u ostavljenom roku. Izdana su 4 rješenja, od kojih su 3 izvršena, a 1 nije jer je u zadanom roku.
- Poljoprivredna inspekcija utvrdila je nepravilnosti kod 1 operatera temeljem čega je naređena 1 mjera na zapisnik, koja je i izvršena u zadanom roku.
- Inspekcija civilne zaštite utvrdila je nepravilnosti kod 3 operatera, ali su nepravilnosti otklonjene kod 2 operatera, dok je 1 operater u ostavljenom roku. Izdana su 3 rješenja, od kojih su 2 izvršena i 1 nije jer je u zadanom roku.
- Inspekcija rada u području zaštite na radu utvrdila je nepravilnosti kod 11 operatera koje su se odnosile na manje povrede propisa te je zapisnički naređeno 10 mjera koje su izvršene. Isto tako je izdano 10 rješenja kojima je naređeno 12 mjera i sve su izvršene u zadanim rokovima.

Sukladno zakonskoj obvezi propisanoj Zakonom o zaštiti okoliša, zainteresirana javnost je na web stranici Državnog inspektorata kvartalno obavještavana o nadziranim postrojenjima i rezultatima provedbe koordiniranih inspekcijskih nadzora.

6. OCJENA PRIMJENE PROPISA O ZAŠTITI OKOLIŠA

6.1. Zakon o zaštiti okoliša

Kontrolom primjene odredbi Zakona o zaštiti okoliša, IZO je u 2019. godini utvrdila nepravilnosti u radu nadziranih osoba koje su se odnosile na neprovođenje mjera zaštite okoliša i praćenja stanja okoliša određenih u aktima o procjeni utjecaja zahvata na okoliš, te nepravovremeno dostavljanje izvješća i/ili podataka nadležnim tijelima.

Zbog utvrđenih nepravilnosti pokrenuti su upravni postupci te je temeljem odredbi Zakona o zaštiti okoliša donijeto ukupno 21 rješenje sa 30 naređenih mjera pravnim osobama. Na zapisnik je dano 160 mjera.

Tijekom 2019. godine IZO je temeljem Zakona o zaštiti okoliša naredila provođenje hitnih mjera radi sprječavanja daljnjeg onečišćenja i uklanjanja posljedica onečišćenja u 20 slučajeva. Razlozi za donošenje hitnih mjera u najvećem broju slučajeva bili su izvanredni događaji prouzročeni ljudskim faktorom i mehaničkim oštećenjima, a izvršenici su proveli naređene mjere.

6.2. Zakon o zaštiti zraka

U cilju zaštite zraka kao jedne od sastavnica okoliša i poboljšanja njegove kvalitete na određenom području, nadzor IZO vezano na primjenu odredbi Zakona o zaštiti zraka i provedbenih propisa odnosio se osobito na kontrolu nepokretnih izvora onečišćujućih tvari u zrak odnosno da li su ti izvori izgrađeni ili proizvedeni, opremljeni i održavani na način da u zrak ne ispuštaju, odnosno ne unose onečišćujuće tvari iznad propisanih dopuštenih vrijednosti, a što se u najvećoj mjeri dokazivalo podacima o mjerenju emisija onečišćujućih tvari u zrak provedenim od strane ovlaštenih pravnih osoba.

Zbog utvrđenih nepravilnosti pokrenuti su upravni postupci te je temeljem odredbi Zakona o zaštiti zraka donijeto ukupno 37 rješenja sa 50 naređenih mjera i to 35 rješenja s 48 naređenih mjera za pravne osobe i 2 rješenja sa po 1 mjerom za fizičke osobe. Na zapisnik je dano 160 mjera.

Najčešće utvrđena nepravilnost u radu nadziranih osoba odnosila se na izradu, vođenje i dostavu propisane dokumentacije, obavljanje mjerenja emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora te kontrolu propuštanja uređaja koji sadrže kontrolirane tvari ili fluorirane stakleničke plinove.

6.3. Zakon o održivom gospodarenju otpadom

Obzirom na to da gotovo svaka osoba koja obavlja neku djelatnost istovremeno stvara i otpad, provedba propisa vezano za gospodarenje otpadom predmet je gotovo svakog nadzora pa je tijekom obavljanja nadzora u 2019. godini, IZO utvrdila najviše nepravilnosti u primjeni Zakona o održivom gospodarenju otpadom i pripadajućih provedbenih propisa. Zbog utvrđenih nepravilnosti pokrenuti su upravni postupci pa je temeljem Zakona o održivom gospodarenju otpadom donijeto ukupno 173 rješenja s 194 naređenih mjera i to 159 rješenja s 182 naređene mjere za pravne osobe i 14 rješenja s 196 naređenih mjera za fizičke osobe. Na zapisnik je dano 1336 mjera.

Najveći broj naređenih mjera odnosio se na dokumentaciju vezanu za gospodarenje otpadom koja nije vođena ili nije vođena na propisani način te na uklanjanje otpada.

6.4. Zakon o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja

Tijekom 2019. godine aktivnosti IZO nisu bile usmjerene na kontrolu provedbe Zakona o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja obzirom da su odredbe ovoga zakona općenite, a provedbeni propisi nisu doneseni što onemogućava potpunu provedbu Zakona o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja. IZO je obavila nekoliko nadzora po prijavi u kojima je utvrđeno da se radi o događajima za koje je zakonom predviđeno izuzeće te nije bilo osnove za izricanje mjera, a u pravilu su zaprimane prijave građana koje se odnose na problematiku rasvjetljavanja vanjskom rasvjetom te se iste dostavljaju na mjerodavno postupanje komunalnom redarstvu jedinica lokalne samouprave. Zaprimljene predstavke koje se odnose na javnu rasvjetu koja eventualno ometa sigurnost prometa na cestama proslijeđene su inspekciji cestovnog prometa Ministarstva mora, prometa i infrastrukture.

6.5. Zakon o zaštiti prirode

Tijekom 2019. godine nisu provedeni koordinirani nadzori temeljem odredbi Zakona o zaštiti prirode.

6.6. Zakon o meteorološkoj i hidrološkoj djelatnosti

Tijekom 2019. godine nije bilo nadzora temeljem odredbi Zakona o meteorološkoj i hidrološkoj djelatnosti.

6.7. Zakon o provedbi Uredbe (EU) br. 1257/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o recikliranju brodova i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1013/2006 i Direktive 2009/16/EZ

Tijekom 2019. godine nije bilo nadzora temeljem odredbi Zakona o provedbi Uredbe (EU) br. 1257/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o recikliranju brodova i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1013/2006 i Direktive 2009/16/EZ.

6.8. Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Kaznene odredbe Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost odnose se na naknade onečišćivača okoliša, naknade korisnika okoliša, naknade na opterećivanje okoliša otpadom i posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon. Tijekom 2019. godine nije bilo inspekcijskih mjera temeljem ovoga zakona.

7. PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE RADA

Prijedlozi za unaprjeđenje rada IZO uglavnom se ponavljaju svake godine jer se radi o mjerama koje je potrebno provoditi kontinuirano.

Nadzori u zaštiti okoliša, zbog širokog spektra područja koje pokrivaju, a samim time i izuzetno opsežne pravne regulative, svrstavaju se među najzahtjevnije nadzore pravnih i fizičkih osoba.

Također treba imati na umu da na mjestu inspektora zaštite okoliša rade osobe širokog spektra zvanja iz čega je proizašla potreba za dodatnim ujednačavanjem u pristupu inspekcijskim postupanjima.

Osim zastupljenosti osnovnih i nužnih kvalifikacija, kao i stručnog znanja i vještina inspektora stečenih u praksi, potrebno je kontinuirano jačanje multidisciplinarnog pristupa, ali i specijalizacija inspektora za pojedine tehnološke procese radi ispunjavanja osnovnih preduvjeta za uspješan nadzor složenih tehnoloških postupaka, cjelina i građevina, kao i poduzimanje odgovarajućih mjera u slučaju velikih nesreća.

Nužno je hitno zapošljavanje novih inspektora zaštite okoliša obzirom da je za stjecanje odgovarajućeg iskustva i postizanje samostalnosti u radu novozaposlene osobe na mjestu inspektora potrebno relativno dugo vrijeme, a tijekom 2019. godine iz inspekcije zaštite okoliša otišlo je devet inspektora i u slijedećih pet godina će najmanje osam inspektora otići u mirovinu.

Osim skrbi o kadrovskoj ekipiranosti, praćenju rada i djelotvornosti inspektora potrebno je stalno stručno osposobljavanje i učinkovit prijenos znanja, iskustva i dobre prakse održavanjem tematskih radionica u koje su uključene i druge suradne inspekcije, a naročito:

- daljnje unaprjeđenje inspekcijskih službi u sektoru okoliša korištenjem smjernica i uputa nastalih tijekom provedbe projekata
- daljnje jačanje institucionalne povezanosti sa drugim tijelima, posebno onima koja su usko povezana sa zaštitom okoliša, a kako bi se omogućila bolja suradnja i razmjena informacija u cilju učinkovitijeg provođenja inspekcijskih nadzora;
- kontinuirano ažuriranje obveznika inspekcijskog nadzora i daljnji razvoj i primjena metoda za određivanje prioriteta inspekcijskih nadzora na temelju kapaciteta onečišćenja i/ili rizičnosti postrojenja;
- osnivanje centara izvrsnosti za kontinuiranu edukaciju inspektora zaštite okoliša metodama najboljih praksi;
- aktivan rad kroz projekte i aktivnosti mreža inspektora zaštite okoliša u čijem radu IZO sudjeluju već dugi niz godina: IMPEL, ECRAN, THEMIS, INECE, kao i kroz rad te razmjenu podataka u INTERPOLU i EUROPOLU;
- uspostava sustavnog prijenosa znanja i vještina predstavnika IZO stečenih u radu međunarodnih mreža i organizacija;
- kontinuirano unaprjeđenje sustava informiranja javnosti o djelokrugu i rezultatima rada IZO u svrhu povećanja povjerenja javnosti u inspekcijske službe, njihov rad, važnost i pouzdanost podataka o inspekcijskom nadzoru, budući da je još uvijek prisutna percepcija javnosti o poopćenoj nadležnosti IZO, kao i iz razloga što obavijesti, odnosno obrazloženja o postupanju inspekcije dostavljene podnositeljima po pojedinačnim podnescima, zbog korištenja stručne terminologije nisu uvijek u dovoljnoj mjeri razumljive, te da postoji i nedovoljna upućenost dijela građana o ulozi JLS u području okoliša;
- nadogradnja informatičkog sustava u cilju učinkovitijeg upravljanja i korištenja podataka čime bi se omogućilo: kvalitetnije i učinkovitije planiranje inspekcijskih nadzora i izvještavanje o istima odnosno dostupnost relevantnih podataka o obveznicima primjene propisa na jednom mjestu te pojedinačno praćenje učinkovitosti inspektora;
- daljnja standardizacija rada i pripreme uputa ili smjernica za provođenje određenih postupaka koji će povećati učinkovitost inspekcijskih procedura i omogućiti jednostavnije provođenje zakonskih odredbi ne samo inspektorima nego i operaterima.

Također je nužno uspostaviti sustav za izvršenje inspekcijskih rješenja o uklanjanju otpada putem treće osobe te osigurati nužna osnovna sredstva (zaštitna oprema, dovoljan broj ispravnih vozila, mobilnih telefona, prijenosnih računala i printera i dr) za obavljanje inspekcijskog nadzora.